

حقه و چند نفر تومی روانه عباسی شدید

نایب قونسول انگلیس (سیرجیک) مجدداً ۱۹
شهر جال بهمت بهمان رهسپار گردید. بهار امساله
این صفحات خالی از تابشا و مسرت نیست. یقین است
در این تفریح و شکار برایشان خوش خواهدگذشت
شهدم معاون الممالک میرزا مهدی خان منشی صوله الدوله
پس از ملاقات نمودن سردار ارفع و والی پشتکوه
و رفتن بستیات معجلاً بوم ۲۰ وارد بوشهر گردید
۱۹ ع ۱ امیر برکت خان حاکم جاشک و بیابان
را با جہاز برس پدیس وارد و در خانه آقا
عبدالرسول کلانتر حبس نظر کردند. همان روز از
طرف قونسولخانه انگلیس اعتراضی بنایب الحکومه
شد که میر برکت مقصر است باید در دارالحکومه
محبوس باشد. نایب الحکومه کلانتر را طالبید اعتراض
قونسولخانه را باو ارائه نمود جواب داد من بر
حسب دستور عمل دریایی کی اورا محضماً باید نگاه
داری کنم هرگاه حکمی مجدد در این خصوص از
حکمران ارائه دهید او را تسلیم شما مینمایم. مردم
چنین نقل میکنند که مشار الیه کرده است من هیچ
تقصیری بجز خدمت نمودن و پاس حقوق دولت عاید
ایران نمودن و گول اجاب نخوردن از خود سراغ
ندارم. من همین قدر می دانستم که شرف من بزرگی
من در این است که بجز اطاعت بدوات متبوعه
خود منقاد و مواجب خور دیگری نباشم. چنانچه
وعده از شهریه سیصد روپیه فقط مواجب شخصی
بغیر از اتباع خود گذشت نموده اعتنائی نکردم تا
آنکه اموال مرا آتش زدند و باین بلیه دچارم نمودند.
من مردی صاف و ساده هستم سر رشته سلوک
طریق تذویر و خدعه ندارم. درس پلتیک امروزی
را نخوانده ام. حیرانم میدانم چه جرمی برای خود
بتراشم. گویا جرمی بالاتر از رشوه نگرفتن و مواجب
قبول نمودن نیست. همینکه دریایی کی به جاشک آمد
مرا طالبید اجابت کرده در جہاز بملاقات ایشان
رقم مرا ببسی آورد در عباسی روزی بن فرمود
امروز مهان کبتان جہاز هستیم باید بجہاز برویم
من هم قبول نموده باتفاق ایشان بجہاز آمدم
هنگام مراجعت بن فرمود من ببسی میروم شما
باید بوشهر بروید فوراً جہاز لشکر برداشت و مرا
بوشهر آورد

تلگرافات عذیده از طهران و تبریز می آید

تشویق و ترغیب ملت برای استقراض بوشهر رسیده
است انجمن ولایتی بوشهر چون کالعدم است و از
این وجود ناقص جز تأیید خیالات خائنین و مضار
ملت چیزی تولید نمیشود و تمام هم خودشارا در
استنار اعمال و استحکام امور حکومت نموده اند
هیچوقت باین گاوها خیال اقدام هم ندارند زیرا
هیچ یک از افراد ملت اطمینان یکدیگر با آنها
ندارد اعمال و افعالشان شان و منزاتی برای ایشان
نگذارده است بملاوه آنها کی فی الجمله مورد استناد
واطمینان بودند ناچار کنار گرفتند. اکنون انجمن
منحصر بکلاء ثلثه شده است و بطور حتم جز
در ضرر ملت اقدامی نموده و نمی نمایند. در این
هفته در منزل جناب حاجی سید محمد رضا مجلسی
مربک از عطاء بلد و تجار و اعیان منعقد گردید
از حسن اهتمام میزبان محترم و حاجی رئیس التجار
و آقا سید اسدالله حارقاتی و نظمایه مریحانه
فیما بین چند نفر معتبرین تجار مبلغ چهل هزار تومان
معین نمودند که بدولت قرض بدهند فوراً بطهران
مخابره نمودند که این مبلغ حاضر است و درکارند
که شصت هزار تومان دیگر جمع آوری نموده
اطلاع دهند. چون هنوز از قوه فعل نیامده بود
اسامی ایشانرا اظهار نیکبیم. اگرچه در آن بزرگ
نفر که از صباوت عمر به بدترین احوالی میگردد آمده
و سوانح عمری او بهر کوی و بر زن مشهور و
معروف است بزبان مازی مانع از اقدام در این
معامله وطن خواهانه شرف آمیز بوده و لکن
آفتاب بکل سرشته از استبداد و معجون از
او اندود نگردید. و حسن ملی آقایان بجوش آمده
بجهت دادن قرض بر یکدیگر سبقت می نمودند. ما
امیدواریم که این حسن ظن جدید درباره آدان
پیوسته مزید گردد و عن قریب از حسن اهتمامات
ایشان انجمن صحیح ولایتی و عدلیه و بلدیہ دائر
و برقرار گردد. دریایی کی در صدد حرکت بوشهر
بوشهر است. سروکار او معلوم نیست نه او میداند
حاکم است و نه مردم میدانند که محکوم است

همچنین ایضاً بوشهر

پس از وصول تلگراف کمیسیون استقراض
آذربایجان بدو و تلگراف حضرت اشرف آقا

وزیر **اعلیٰ** اخیراً **تجار و الاتبار** بوشهر بسبب **غیبت** مانع **قوی** بودن **دربایگی** در بندر عباس و سبب **رای** پیشرفت **مقاصد** ملیه در رفع **آفات** نفاذیه هر از **ایموقع** نیافته با یک **وجد و سرور** ماشقانه رای **مفرقی** خود که **تصیر** بحضور **واقدم** در جلب **مصالح** نوعیه و **مساعدت** بدوات **میشود** حاضر شده . روز **جمعه ۲۷** و **بیچ** الاول را در منزل **جناب** حاجی **سید محمد رضا** **تاجر** کازرونی **بنوان** ضیافت و **مهمانی** و **حسب** دعوت **مخصوص** از **میزبان** معظم حاضر شدند ، **آقای** آقا **سید** اسدالله **خارقاتی** و **آقای** **سعدالسلطان** **کارگذار** **مهام** **خرجه** که **اولین** **مهریج** و **منشروطه** **خواه** **حقیقی** **بشارند** نیز بر **حسب** دعوت در آن **مجلس** به **بیت** **پاک** **شرف** حضور **بهم** **رسانیدند** ، **آقای** **خارقاتی** با **بیانات** **رشیده** که **مبتنی** بر **وجوب** دادن **استقراض** بدوات **محبوب** خود و **صالح** و **احادیث** و **عنوانی** که **توصیفش** از **این** **شکسته** **قلم** **ر** نمی آید **تجار** را **مهریج** شدند ، **آقای** **سعدالسلطان** **کارگذار** نیز **ادله** **حسیه** و **صالح** **سود** **مند** و **قدر** و **قیمت** **منشروطیت** را که **بربخن** **خون** **طاهر** **حوامان** **ایران** و **آذربایجان** و **اسارت** و **قتل** **دسا** ، **تحصیل** شده **است** **هیئت** **حاضره** را **مسئود** **قبول** **همه** **گونه** **تکالیف** فرمودند ، **جناب** **حاجی** **سید** **رضا** **بهبهانی** **مشهور** به **(صفا)** **لایحه** **مهریجی** **ترتیب** **داده** **بودند** که **آن** **لایحه** را **جناب** **آقا** **سید** **محمد** **دکتر** **بالحالات** **خارجی** که **سبب** **مهریج** و **تأثر** **نامه** **شد** **فرائت** **نمودند** ، **پس** از **آن** **هیئت** **تجار** **درجه** **اول** که **در** **مجلس** **تجارت** **بوشهر** **مؤسس** و **عضو** **هستند** **دریک** **اوطاق** **مخصوص** **دور** **هم** **نشسته** **مذاکرات** **لازمه** **نمودند** **در** **همان** **مجلس** **مخصوص** که **مرکب** **از** **ده** **نفر** **تجار** **درجه** **اول** بود **مبلغ** **چهل** **هزار** **تومان** **قد** **برای** **استقراض** **دولت** **حاضر** **شد** و **مبلغ** **شصت** **هزار** **تومان** **دیگر** را نیز **تمهید** **کردند** که **بعد** **از** **وصول** **قانون** **نامه** **استقراض** **از** **ناحیه** **مقدسه** **دوائر** **مرکزی** **جمع** **آوری** **عمده** **بپردازند** ، **نمیتوان** **از** **اصاف** **گذشت** **حرارت** و **هیجان** و **استقامت** و **نیات** **قدسی** که **کاملاً** **از** **جناب** **حاجی** **سید** **محمد** **رضا** **دیده** **شد** ، **شهادت** **بذل** **بجاهدت** **جناب** **حاجی** **عبدالرسول** **رئیس** **التجار** و **جناب** **حاجی** **محمد** **باقر** **بهبهانی** **شایسته** **هزار** **گونه** **تمجید** و **تقظیم** **است** **در** **دلیل** **میخواهم** **عرض** **کنم** که **تجار** و

اهالی **بوشهر** **همیشه** **خودرا** **تذوق** و **منشروطه** **خواهی** و **حسن** **قومیت** و **ملیت** و **حرارت** **اسلامیت** و **ایرانیت** **معرفی** **نموده** **اند** ، **مثلاً** **این** **است** که **چون** **شخص** **حاکم** را **مخالف** **اقدام** و **مساعدت** **در** **امور** **ملی** می **بینند** **در** **حضورش** **بلاحضاتی** **قیه** می **کنند** ، و **انشاءالله** **همینکه** **دربایگی** **از** **بندر** **عباس** **ولنگه** **بوشهر** **آمد** و **اهالی** **آنجا** **هم** **مانع** **قوی** را **مفقود** یا **غایب** **دیدند** ، **بقین** **دارم** **از** **این** **دو** **بندر** **هم** **اقلاً** **یکصد** **هزار** **تومان** **تیریه** **خواهد** **شد** ، **بلاوه** **کان** **بل** **بقین** **قطعی** **نگارنده** **براین** **است** که **اگر** **دربایگی** **از** **حکومت** **بنادر** **منفصل** **شود** **کتر** **مبلی** **که** **اهالی** **بنادر** **استقراض** **بدولت** **بدهند** **یک** **کرور** **خواهد** **بود** ، **من** **بصدق** **فلیجرب** **صورت** **تلگرافات** **واصله** **وجواب** **تجار** **محترم** **بوشهر** **را** **با** **اساسی** و **مبلغ** **استقراض** **برای** **تفریح** **خطر** **خوانندگان** **نامه** **های** **افا** **ایفا** **داشت** که **در** **صنحات** **نامه** **مقدسه** **درج** **شود**

اساسی **تجار** و **مبلغ** **استقراض** **مبینه**

نومائ

- حاجی **سید** **محمد** **رضا** **تاجر** **کازرونی** ۱۰۰۰۰
- حاجی **عبدالرسول** **رئیس** **التجار** ۱۰۰۰۰
- حاجی **محمد** **باقر** **تاجر** **بهبهانی** ۱۰۰۰۰
- حاجی **میرزا** **علا** **محسن** **تاجر** **کازرونی** ۵۰۰۰
- آقا **میرزا** **علا** **محسن** **ورنه** **مرحوم** **حاجی**
- محمد** **شایع** ۲۵۰۰
- آقا **سید** **حسین** **تاجر** **بهبهانی** ۱۰۰۰
- حاجی **محمد** **حسن** **بوشهری** ۱۰۰۰
- حاجی **محمد** **حسن** **حاجی** **باقر** ۵۰۰

۴۰۰۰۰

(**حاجی** **محمد** **علی** **تاجر** **دهدشتی** **هم** **تعیین** **مبلغ** **را** **بهتته** **آینده** **تعلیق** **نموده** **اند**)

سواد **تلگراف** **از** **تبریز**

توسط **حضرات** **اعضای** **منجم** **انجمن** **ایاتی** و **ولایتی** **دامت** **بنامهم** **توسط** **جناب** **صدیقانی** **بدارالشورای** **کبری** **شیدالله** **اوکانه** **القویه** ، **روزنامه** **ایران** **نو** ، **روزنامه** **شرق** ، **خدمت** **حضرات** **علماء** **عظام** و **آقایان** **محترم** **تجار** و **اعیان** و **اشراف** و **اهالی** **ذوی** **الغز** و **الاحترام** **دامت** **تاییداتهم** ، **البته** **مسئله** **استقراض** **بسمع** **شریف** **عموم** **هموطنان** **عزیز** **ملان** **رسیده** و **محسوس** **است** که

نفاط بطیب خاطر حاضر بجمع آوری و تقدیم وجه اعانه شده اند دولت جدید را بسمادت آتیه ایران و ایرانیان امیدواری و قوت قلب کامل داده رفع احتیاجات مادی و معنوی مملکتی انتظار موقیت تامه حاصل نموده است. محض اظهار امتنان و خوشوقتی این تلگراف را بخبره و در ذیل آن اظهار میدارم که چون دولت جدید بهیچوجه راضی بضرر آحاد و افراد اهالی مملکت خود نیست و نباید دیناری بسر مایه و تمکن آنها ضرر و نقصان متوجه باشد کاپه قبول اعانه را منافی مقصود مقدس خود دانسته اظهار میدارد که عنوان اعانه را متروک داشته هر کس بطیب خاطر میخواهد مساعدتی در اینوقع بایله دولت خود نماید بطریق استقراض داخلی باشد و چنانچه نظر باصرار و استدعای اهالی وطن عزیز کیویونی مخصوص در مجلس مقدس برای ترتیبات فرض داخلی منعقد است البته دستور العمل لازم را از مجلس مقدس منتظر خواهند بود - نبر ۳۴۵۳ وزیر داخله

۱۳ برج حمل ۱۳۲۸

حضرت سواد تلگراف تجار محترم بوشهر

(نمره ۵ از بوشهر به تبریز)

خدمت آقایان حاجی مهدی آقا کوزه کنانی و سایر تجار محترم ایدم الله تعالی تلگراف شریف حاوی مساعدت عموم ملت بدولت محبوب خود در باب قرض داخلی رسید. در صورتیکه شرایط آن بطوری که موجب اطمینان آن ذوات مکرمه ماها باشد از ناحیه مقدسه دوایر مرکزی برسد دعاگویان و سایر ملت بنسادر بندر قوه در خدمات دولت حاضرند. در صورت مقروضه مبلغ چهل هزار تومان از اعضای مجلس تجارت بوشهر تهیه شد. ممکن است پس از وصول قانون نامه استقراض معادل شصت هزار تومان دیگر هم از سایرین شاید تهیه بشود (الحاج عبدالرسول - الحاج سید محمدرضای کازرونی - الحاج غلامحسین - الحاج محمد باقر بهبهانی - اقل الحاج محمد حسن حاجی باقر - صحیح است میرزا غلامحسین کازرونی - صحیح اقل السادات حسین بهبهانی - حاجی محمد حسن بوشهری - الحاج محمد علی دهدشتی)

دفع فاسد بافند

نور محمد بیک دالکی باستظهار و حمایت توکرها

دولت محبوب ما امروز برای اصلاحات امور لشکری و کشوری محتاج بک استقراض فوری است که آنهم بسته بیک همت فاخره ملیه و امداد عمومی است تا خود را از زیر بار قرض خزینه منجوسه و شرایط شدید خارجی رهانیده و بنوعی که خارج از قوه مالیه هیچیک از هموطنان غیور نباشد وجه استقراض داخلی را فراهم آورده و کابینه وزراء خود مانرا از این احتیاج جزئی مستخلص داریم چنانکه اهالی آذربایجان صغیراً و کبیراً بی بوخامت استقراض خانمان سوز خارجی برده و میدانند که بعلاوه نفرین وطن حد سبب ملل و دول عالم را با بکدنیا حقارت درباره ما ثابت خواهد نمود که اولاد ایران نتوانستند برفع احتیاج دولت و حفظ شرف ملیت خود موفق باشند. لذا حاضر و مهیا هستند با این همه خرابیها تا یک کرور تومان سریعاً و علاوه نیز سروراً با تأمینات لازمه و وثیقه مطمئنه مساوت باستقراض داخلی بنمایند و نگذارند زحمات و صدمات فوق الطاقه این چند ساله و خونهای گرانبهای ایلی وطن بی نتیجه بماند. بتیناً عرق حیات هموطنان سایر نفاط هم در این مورد بجوش آمده و اعانت دولت خود را فرض ذمه اسلامیت خواهند شمرده. در این صورت محض اطلاع از افکار عموم لازم است که این خادمان بیقدار وطن را مسبوق فرمائید. تا چه اندازه استقراض داخلی را مساعدت خواهند نمود اعلام دارند. این خادمان وطن نمیخواستیم بدون اطلاع و کسب توضیحات آن برادران داخل در مذاکرات با طهران شویم. لازم است در این اقدام مهم که اسباب سرفرازی ملت خواهد شد همه برادران ایرانی با مساوات کسب افتخار تاریخی در مشارکت کرده باشیم. لهذا محض اطلاع از افکار و میزان مساعدت هموطنان سایر بلاد را لازم می بینیم و منتظر جوابیم کیسیون استقراض ملی آذربایجان وحیم قزوینی، علی کپانی، حسن صراف، علی اکبر خامنه علی اکبر صدقیانی، مهدی کوزه کنانی)

۱۳ برج حمل ۱۳۲۸

از طهران بولایات

تلگراف متحد مال بمردم ایالات و ولایات حسیات قومیت و مساعدت مالی و جانی که در اینمدت از ایلی عزیز وطن مقدس بظهور رسیده و اخیراً هم در بعضی

بر محمد اسماعیل بزاز جانی ~~سکه~~ کلانتر کنار تخته بود و منذ کاروان، از چندین سال رو باین طرف بسته و مال التجاره بسیار غارت کرده بود چه در شد بعد از محاصره وجدال و کشش از طرفین محمد اسماعیل با چند نفر برادرانش مقتول و یک حاری از سر راه نوع برداشته خار دیگر قوی و نیزتر گردیده مشنون است خورشید نایب حیدر بیگ که در کارج است اورام دستگیر و به محمد اسماعیل ملحق سازند. اگر این احتمال بوقوع برسد احتمال دارد راه قوافل بطرف کازرون بینند

استاد کاری

(به مجلس مقدس شورای ملی)

در روزنامه شریفة مجلس شماره ۶۳ تحت عنوان اخطار مراسله مناج السلطنه که گویا به مجلس مقدس می نوشته اند ملاحظه شد، زاید اوصاف بر حیرتم انزود که هنوز برخی از کارکنان دوات ملتفت نشده اند که دوره استبداد که سرکارشان با یک نفر بود، و همه قسم میتوانند اشتباه کاری باو نمایند سپری شده و حال آنکه صدها میلیون خساره مالی و صد هزار تلفات جان را این ملت فلک زده، این ملت بخت و ازگون، این ملت مظلوم متحمل شد که این خیال را از سر اعضای جزء وکل ادارات بدرنمایند ولی افسوس که هنوز امثال جناب مناج السلطنه نگرانی فرد فرد ملت را بر جزئیات افعال خود بدسکه انگرانی بر کلیات را هم که مجلس مقدس دارد باز بجه میباشوند. و اگر چنین نبود جناب مفتاح السلطنه باین جرئت و جلالت عرضداشت دروغین که سر تا پایش اشتباه کاری است به مجلس مقدس پیش نمی نمود، و طرف خود که تمام ایرانیان هندوستان هستند بی فروغ نمیخواست و این دوره را هم مانند ادوار سابقه که جمیع کارها با اشتباه گذشت، و هیچ امر و لو هر قدر حقوق شکسته بود تعقیب نمیشد قیاس نمی نمود، خیلی سهو فرموده اند چه امروز فرد فرد ملت داسته که اگر جلو گیری از جزئیات نشود یقیناً سر به تقلبات کلی میزند نخواهند گذارد امری بر مجلس مقدس اشتباه کاری شود، از همان مکتوب اولیه باید بی به این نکته برده باشند، هرگاه توضیحات غیر صحیح داده نمیشد و بنای اشتباه کاری را به مجلس مقدس نمی گذاردند و چون غرض در بین نبود و از سلوک

اخلاق شاهم درین چند ماه توقف در مهانخانه های این شهر شکایتی نداشتیم و فقط غرض ما بیان واقع و تنبیه بوظائف مأموریت بود حالا که جبراً اشتباه کاری بناست بشود محض حفظ شرف ملی و حقوق دولت نمیتوانیم این مسئله را بدون کشف حقیقت بگذاریم و بگذریم این است عین مراسله مفتاح السلطنه

اشتباه کاری مناج السلطنه

(به مجلس مقدس ملی)

استدما از وکلای عظام مجلس مقدس شورای ملی و وزارت امور خارجه، در نمره ۲۰ جبریده مقدسه جبل المتین کلکتہ مورخه ۸ شهر ذی قعدة الحرام (۱۳۲۷) مکتوبی بی امضا راجع بشکایت از این بنده در مأموریت جنرال قونسول گری هندوستان درج شده، اگرچه در یک چنین مسئله که فقط مقصود خیر خواهی نسبت بملت در دقت و صحت امور و مراقبت از وضع و رفتار مامورین و مسبوق کردن وکلای مجلس مقدس و رؤسای وزارت امور خارجه از سلوک و اقدات آنها است نمی بایست بوسیله مکتوب بی امضا منتشر شود که معمولاً محل اعتنا واقع نیست، بلکه محل بر غرض میشود، خصوصاً با حالت حاله مملکت که مقصود از اینهمه خونریزی و جانبازیا همین بود که مطالب حقه و مسائل منهدمه بحالت دولت و ملت را بتوان با کمال آزادی علناً گفت و نوشت و عمل کرد، ولی یقین دارم سکه وکلای محترم در حفظ حقوق ملت و اصلاح مناسد بطوری دقیق و ساعی و جاهد میباشند که بواسطه بی امضا بودن مکتوب این قبیل نکات مهمه را از نظر اعتنا و دقت دور نکرده امهدوارم هر قدر زودتر تحقیقات عمیقہ در این خصوص نموده اگر حقیقت دارد حکم عادلانه آنرا خواهند فرمود

(مفتاح السلطنه)

جواب

حالا که بحمدالله از تلگرافات و مراسلات عدیده به دارالشورای ملی شیدالله ارکانه ظاهر شد که طرف جنابعالی و نگارنده آن مکتوب چند هیئت بی غرض است، از شخص خود تان انصاف میخواهیم که بمحل مأموریت خود نرقبند مختار بودید؟ آیا در شهری که رعایای متوسط ایران هم دارای خانه و زندگی

مدراس است ، حالا ما از شخص متناح السلطنه توضیح میخواهیم که تصمیم عزم شما برای رفتن در مدراس از بیانی برای چه بود ؟ و چه پیش آمد که بمجرد ورود پسر قونسل مرحوم مدراس رأیناث از مسائرت مدراس نسخ شد و یکدنبه سفری به ایران شدید؟ پسر قونسل مدراس را که راه نمائی کرد ~~که~~ برای معرفی خود یک جزئی وجه باسم اعانه بطهران فرستد و مواعیدی که باو داده شد قصد قربت محض بود؛ هرگاه تا وقتی قونسل در مدراس معین نشده اختلالی پیش آید جواب ده کیست؟ چه او اعتماد بوعده های شاد دارد، و چارج موقتی هم بدیگری نخواهد داد ، بلکه جواب هم نخواهد گفت . از همه این مراتب صرف نظر شود . آیا میان خود و خدا در طریق دولت خواهی بر حسب اقتضای کنونی امروز چنین اشخاص قابلیت قونسلگری دارند ؟ آیا هنوز هم مانند دوره استبداد باید قونسل فروشی در دستگاه دولت رواج باشد . آیا تصور میشود که از این و بعد ایرانیان هندوستان زیر اینگونه بارها و شرافت فروشها بروند (هیات هیات ما تزعمون) فعلاً در مشایخ موضوعه راجع بحزول قونسل گری هندوستان شخص معاون وزارت جلایه خراج طرف میباشند ، لذا سئوالات ذیل را از ایشان نموده مستدعیانه بذریعہ جرائد ملیه توضیحات میخواهیم

استفسار از معاون وزارت خراج

(۱) متناح السلطنه ابدأً علانی نداشتند و علی الظاهر در کمال صحت مزاج بودند . در این صورت وزارت خراج چه مستمسک اجازه حرکت بابشان داده علی الخصوص چون با گرفتن دو سال موجب هفت ماه بیشتر در یکی از نقاط هندوستان که محل مأموریت ایشان هم نبوده پیش توقف نکرده بود، (۲) قبل از حرکت از طهران موجب یک سال تمام را از محمد علی شاه گرفته بودند و شش ماه از سال گذشته از طهران حرکت کردند و دوسه هفته با آخر سال مانده وارد هندوستان شدند ، (۳) از بیانی و بونه بکلی خارج نشدند و ابدأً بمحل مأموریت که کاکته است نرفتند ، (۴) از طرف حکومت هند بکلی بسمت جزال قونسل گری هندوستان شناخته نشدند بواسطه نرفتن کاکته،

باشرفند چه طور شرف شما که خود را جزال قونسل ایران در کل هندوستان میدانستید قبول کرد، که هفت ماه زندگانی با شرف خود را در یک اضای محقره میان ~~خانه~~ بسر برید چشم از تمام مراتب پوشیده همین یک حرکت ناموس شکنانه شما را که ابدأً محل ایراد قانونی هم نیست چه شرفی از برای ملت ایران در هندوستان گذارد و چه وقع و وقری برای سلطنت ما در نظر همسایگان نگاه داشت تصدیق مینمایم که عماید هم در مهانخانه میمانند ، ولی یکی دو روز نه هفت ماه ، اگر فرمائید بول نداشته یانایکه در نمرات سابقه در این موضوع شده تصدیق شما را نخواهد نمود ؟ ما از جناب متناح السلطنه پرسش می نمایم که در هفت ماه قیام خودتان در مهانخانه های بونه ~~هو~~ بیانی جز در انجمن وطن خواهان ساعتی زیر بیرق شیر و خورشید آرمیدید ؟ آیا شما که دعوی رسمیت خود را مینمایید با جزال قونسل های دیگر و مدیر خارجه هندوستان در کجا ملاقات رسمی یا غیر رسمی نمودید ، مدبریۀ خارجه در کجا از شما بازدید رسمیت یا غیر رسمیت نمود ؟ آیا بیرق شیر و خورشید را در سر حجره خود در مهانخانه زده بودید ؟ آیا با سایر نمایندگان رسمی دول ملاقات کردید ؟ آیا آنها هم رسماً از شما بازدید کردند ؟ آیا یکنفر از نمایندگان رسمی دول تا امروز هفت ماه وقت خود را در کنج حجره مسافر خانه یا کاروانسرا یا مهانخانه یا بعبارت قلبه (هوتل) گذرانده اند ؟ افسوس که ما این حرکات ناموس شکنانه و شرافت بر باد کن که ابدأً موضوع بحث نبود باز میخواهید که سخنان حقه و ایرادات صدقۀ یک هیئت بزرگ را که در ایفاء وظائف خویش بعمل آورده اند باطل قرار دهید! این ایراد در صورتی بر شما وارد خواهد بود که شما خود را معرفی شده میخواهید جلوه دهید، ورنه بحیثیت غیر رسمی صدها مسافر مانند شما در مهانخانه ها موجوداند، چه بهترین هواخوریها و جای عیش و عشرت و اسباب راحت برای مسافرین هندوستان در همان مهانخانه ها میباشند

از جمله اسرارایی که هنوز کشف در جرائد نشده و اگر بقول متناح السلطنه نگارنده مکتوب در شماره بیستم جلد المبین مفرض بایشان بود برده

همیشه در هتل منزل داشتند با وجودیکه بولی که از دولت میگیرند مصارف منزل هم شامل آن است (۶) قبل از حرکت از بمبئی شانزده هزار و سیصد روپیه مواجب سال دوم را حسب الحواله سردار ارفع از جناب حاجی سلطان علی شوشتری گرفتند و قبضه اصول بایشان دادند. (۷) در این مدت ماه توقف در بمبئی در وظائف مختلفه بأموریت هیچ اقدامی از ایشان مشاهده نشد. (۸) مواجبی که از دولت گرفته اند مواجب جنرال فونسلگری کلکته و بمبئی هر دو با هم است و ایشان هر دو مواجب را خود متصرف شدند.

ما از وزارت خارج، خواهش می کنیم که هر یک از این مطالب را جزء بجزء تصدیق یا تکذیب میکنند صدافقاً بدون توریه و تمبیه و ملاحظه در مجلس شورای ملی اظهار داشته و بجراند ملی برای مزید بصیرت و اطلاع ملت اخبار کنند. و در هر یک از این فقرات فوق اقداماتی که تا بحال بعمل آورده اند یبنا دارند بعمل بیاورند ملت را کما هو حق و واقف سازند.

مکتوب از بمبئی

قابل توجه وزارت داخله

لار و اطراف لارالی لشکه بکلی مغشوش است بکلی نمیرسد. ایاب و ذهاب قوافل بکلی مسدود و عمده استنشاش باشاره بنی القوم است. از قرار اخبار موثقی که رسیده چهار صد بار قاش وقتند و شکر و غیره که از بندر لشکه حمل لار شده بوده و از آن طرف هم ۲۵۰ مار غالی. ایدام و تریاک که حمل لشکه شده در یک روز از طرفین این قوافل وارد بستک میشود. محمد تقی خان بستکی که از اتباع بنی القوام است تمام مال التجاره را گرفته و مکاربان را پس از صدمه زیاد مرخص کرده و ابن محمد تقی خان از نوکرهای مخصوص بنی القوام است و بروز این حرکات هم از اشاره بنی القوام بوده اگر این قسم باشد خیلی کار سخت است. مکرر عرض شده که تا بنی القوام در فارس باشند اعتشاش طرق رفع نخواهد گردید

سواد دستخط مبارک حضرت

(حاجی الاسلام آقای حاجی سید عبدالحسن مدظله)

(که باهالی لار مرقوم فرموده اند)

(بسم الله الرحمن الرحيم)

من جمله اسباب دلخوری و بریشانی حال واحوال

وان کان مکرم تزول منه الخیال. اخبارات موثقه که از عباسی و داراب و سبجات بشیراز و طهران در مزاحجه یهود و جزیه گرفتن از یهود داراب و مایلات گرفتن از سبجات و عباسی و مقتول نمودن جمعی که سبت باخوی شیخ و سید هادی ضال. منزل نا اهل عاق شافی صحنه مرا در شیراز و طهران رسوا و بزحمت و مزاحمت سوال و جواب تلگرافات افکنده اند نمیدانم چه کرده و چه میکنند و کجا هستند و کجا رفته و چه کرده اند. که این همه شکایت و اسباب زحمت و تهمت قتل و غارت بمن بدبخت گرفتار بفریت و ذلت و عله و دشمنان خوینوار و کفار بخار و دوستان نادان مثل حاجی فلان و فلان که جراحات لسان ایشان بدتر از جراحات سنان دشمنان است چه عرض بکنم و چه جبارت بکنم جز التماس دعای فرج و تسجیل فرج و انتقام این ضریق رویه (والتقوا من مواضع التهم) از مثل جناب حاجی شیخ که در چنین وقتی و موقعی و گرفتاری خود را ملوث بلوث تهمت فوق تهمت این جهان نادن جماید و بهانه و خطوط خود را بگبر دشمنان اندازد

خبر اخبارات حرجه

§ دیشب در (سنفرانسکو) دعوت از (لاردکچنز) خواسته بودند حکومت وقت نوشیدن جام محبت مومی الیه اظهار داشت که (لاردکچنز) سردار اول عالم است. (لاردکچنز) تشکر نمود.

§ تلگرافی از اسلامبول رسیده که (پتر) پادشاه (سرویه) فردا مرخص میشود. ملاقات با اعلیحضرت سلطان با منتهای مودت شد

§ بموجب تلگراف (چیکاگو) | مستروالسیرشام | اتونی جنرل از انتظام سلطنتی (مسزقت) رئیس جمهوری دولت امریکا تمجید زیاد نموده اظهار داشت که هر گاه بر جمیع دستورالعمل رئیس جمهوری مزبور پیروی نشود (کانگریس) مقصر خواهد بود نه رئیس جمهور

§ جهاز جدید زره پوش از قبیل (دربذات) (کلوسس) امروز عصر در (گریونک) بآب انداخته شد عده تماشاگران دوپست هزار نفر بودند
§ در (دمبارتن) جهاز دوم موشک شکن (آسترلیا) نیز بآب انداخته شد

۱) اعلی حضرت امپراطور روس - نشان (سنت اندرو)
 در پشامزاده افوشیزا ژاوی - که اینوقت در ازار
 کوئی سیلو [متوقف است اعطا نمود

۲) (ستر روزبولت) به موزه انگلیس بسیاری
 از کتب تواریخ نادره را هدیه نموده است
 ۳) وقایع نگار جریده (طمس) از (سدنی) خبر
 میدهد که عده اعضای مزدورانش در مجلس ملی
 هجده بشمار است

۴) ملکه انگلستان (الکزندره) برکروز ابردهسته جہازات
 جنگی دریای (روم) بسمت (جنیوا) رهسپار شدند
 ۵) (ستر اسکویت) رئیس الوزراء انگلستان
 اعلان نمود که تعطیل موسم خزان از ۲۸ اپریل آغاز
 خواهد شد ممکن است که ۲۹ اپریل مجلسی برای اعضای
 اعلی حضرت پادشاه انگلستان بر بودجه انعقاد یابد
 ۶) تلگرافی از (تریستی) رسیده که (دیوتی) جہاز
 جنگی (آستریا) که دارای (۱۴۰۰۰) طن و حامل
 اتواب ۱۳ انجی است بآب انداخته شد

➤ مشهد

انجمن ایالتی با هیئتی از اعضاء عالی و کاردان
 تشکیل گردید ، روز تشکیل تمام رؤسای ادارات و
 پلیس با یک شکوهی تام برای تبریک حاضر شده
 بودند ، بلوچستانی ها شورش کرده و استقلال میخواهند
 ولی خود میدانید که این گره را که میرقصاند ،
 یک تلگرافی از تجار و اعیان طهران تقریباً بامضای
 صد نفر از محترمین به مشهد مخبره شد ، مبنی بر
 اینکه مادامیکه قشون روس در ایران است ما نباید
 راحت و آسوده باشیم ، فلذا مراسم عید را ترک
 کرده و مبادله یک حزن سمیی و غصه قلبی مینمایم و
 حیثیات خودمانرا در این اقدام به تمام دول اعلان میدهم ،
 ایضاً اعلی و محترمین شهر مشهد سوگند یاد نموده اند
 که در این عید ابداً حرکتیکه داعی ضعف است بجای آورند
 حتی وجوه شیرینی هائیکه می بایست در ایام عید صرف
 بشود بعنوان اطانہ ملی بدولت بپردازند ، کاسه صبر
 ملت ایران از تخیلی کاربهای روس و توقف
 قشون باندازه بر شده است که ابداً جای قطره
 باقی نماند ، و بتفیده بنده اگر قطره در آب
 بریزند نگویند ساز خواهد شد ، مداخلات غیر
 مشروعانه روس اهان محل نرود و نرود ملت باقی

نگذارده که حرکات وی تماماً مبنی باغراض شخصیه است
 میگویند بعضی اشرا را در مشهد قونسل روس
 محرك به شرارت می شود بدست شخص در قونسلخوا
 می دهد ، چنان که تا حال این مسئله (۵) مرتباً
 اتفاق افتاده ، تبصیر اسکر بلند دست راست شیخ
 فضل الله دلیل این قول است ، مہیوم و نیدانم که
 کشتی پلتیک ایران به کجا میرود و چه مسلکی
 دارد ، ولی می دانم که همسایه مهربان ما چون
 دایگان یدار آنی در تربیت ما کوتاهی نکرده
 و برای امنیت ایران مساعی خودرا بکار می برد

روس باید بداند که این لقمه بیش از حوصله
 او است و ایران مال ایرانی است ، ایران را
 به هیچ لطایف الحیل نتوان تصرف نمود
 (یا جان رسد بجانان یا جان زتن در آید)

البته شنیده اند که قونسل روس در طهران اهالی
 زرکنده را بخود جلب نموده و به اسم اینکه ایشان
 در تحت حمایت من هستند برای آنان خودرا ساخته
 چند روز قبل یکتنر از اهالی زرکنده که بشهد
 آمده بود گویا قرضدار میشود صاحب طالب مطالبه
 بول خود را مینماید راجع بدانچه می شود از طرف
 قونسل روس اعلان می شود که این شخص زرکنده
 است و باید این مطالبه به کار گذاری خانه بپردازد
 خلاصه آنکه برای مداخلات نیرحقه روس حد
 و اندازه نیست هر قدر که می تواند از اجحافات
 فروگذاری نمی نماید

➤ اطاعت بحکومت

نفوذ حکومت در هر ولایتی که سست و بی اثر
 باشد اهل آن ولایت بعباد و زحمت می افتند و کار
 های نوحی از رشته نظم و ترتیب خارج میشود ،
 این یک حقیقتی است که همه کس تسلیم دارد و
 انکار ننماید ، اهل مملکت را مانند یک خانواده
 فرض کنید ، امراء این خانواده از زن و مرد در
 فراهم آوردن اسباب سعادت و زندگی مشترکه خود
 هر یک بقدر استعداد و فراخور خویش شغلی را
 بپذیرد میگیرند یکی دنبال کسب میرود دیگری خانه
 داری و بخت و بز مینماید ، یکی پاسبانی و دیگری
 بمرمت خرگاه میپردازد حکم این ترتیب طبیعی همیشه
 محراب و مصلحت و قهر است ، هنگام رسد

همیشه در هوتل منزل داشتند با وجودیکه بولی که از دولت میگیرند مصارف منزل هم شامل آن است (۶) قبل از حرکت از بمبئی شانزده هزار و سیصد روپیه مواجب سال دوم را حسب الحواله سردار ارفع از جناب حاجی سلطان علی شوشتری گرفتند و قبضه اصول بایشان دادند. (۷) در این مدت ماه توقف در بمبئی در وظائف مختلفه بمأموریت هیچ اقدامی از ایشان مشاهده نشد. (۸) مواجب که از دولت گرفته اند مواجب جنرال قونسلگری کلکته و بمبئی هر دو با هم است و ایشان هر دو مواجب را خود متصرف شدند.

ما از وزارت خارجه خواهش می کنیم که هر يك از این مطالب را جزء بجزء تصدیق یا تکذیب میکنند صادقاً بدون توریه و تعصیه و ملاحظه در مجلس شورای ملی اظهار داشته و بجهت ملی برای مزید صبر و اطلاع ملت اخبار کنند، و در هر يك از این فقرات فوق اقداماتی که تا بحال بعمل آورده اند بیابادارند بعد بیاورند ملت را که هو حق و واقف - زید، هیئت ایرانیان هندوستان

مکتوب از بمبئی

قال روح، وزارت داخله

لار و اطراف لارالی لشکه بکلی مفشوش. پست بکلی نمیرسد. ایاب و ذهاب قوافل بکلی مسدود و عمده اعتشاش باشاره بی القوم است. از قرار اخبار موثقی که رسیده چهار صد بار قاش و قند و شکر و غیره که از بندر لشکه حل لار شده بوده و از آن طرف هم ۲۵۰ بار غالی، بادام و تریاک که حل لشکه شده در یک روز از طرفین این قوافل وارد بستک میشود. محمد تقی خان بستکی که از اتباع بی القوام است تمام مال التجاره را گرفته و مکاریان را پس از صدمه زیاد مرخص کرده و این محمد تقی خان از نوکرهای مخصوص بی القوام است و بروز این حرکات هم از اشاره بی القوام بوده اگر این قسم باشد خیلی کار سخت است. مکرر عرض شده که تا بی القوام در فارس باشند اعتشاش طرق رفع نخواهد گردید

سواد دستخط مبارک حضرت

(حجة الاسلام آقای حاجی سید عبدالحمین مدظله)

(که با عالی لار مرقوم فرموده اند)

(بسم الله الرحمن الرحيم)

من جمله اسباب دلخوری و پریشانی حال واحوال

وان کان مکرم تزول منه الجبال، اخبارات موحه که از عباسی و داراب و سبجات بشیراز و طهران در مزاحجه پیود و جزیه گرفتن از پیود داراب و طالبات گرفتن از سبجات و عباسی و مقبول نمودن. جمی که سبت باخوی شیخ و سید هادی ضال. فضل نا اهل عاق شقای صحنه مرا در شبراز و طهران رسوا و بزحمت و مزاحمت سوال و جواب تلگرافات افکنده اند نمیدام چه کرده و چه میکنند و کجا هستند و کجا رفته و چه کرده اند، که این همه شکایت و اسباب زحمت و تهمت قتل و غارت بمن بدبخت گرفتار بفرات و ذلت و عاهه و دشمنان خو محوار و کفار بخار و دوستان نادان مثل حاجی فلان و فلان که جراحات نسا اینان بدتر از جراحات زنان دشمنان است چه عرض بکنم و چه جسارت بکنم جز التماس دعای فرج و تسجیل فرج و انتقام این طریق رویه (والتقوا من مواضع الهم) از مثل جناب حاجی شیخ که در چنین وقتی و موقعی و گرفتاری خود را ملوث بلوث تهمت فوق تهمت این جهان نادان جماید و بهانه و خطوط خود را بگبر دشمنان اندازد

اخبارات خارجه

§ دیشب در (سنفرانسکو) دعوت از (لار دکچنر) خواسته بودند حکومت وقت نوشیدن جام صحت مومی الیه اظهار داشت که (لار دکچنر) سردار اول عالم است. (لار دکچنر) تشکر نمود.

§ تلگرافی از اسلامبول رسیده که (پنر) پادشاه (سرویه) فردا مرخص میشود. ملاقات با اعلیحضرت سلطان با منتهای مودت شد

§ بموجب تلگراف (چیکاگو) | مستزوال بیرشام | ازنی جنرال از انتظام سلطنتی (مستزقت) رئیس جمهوری دولت امریکا تجید زیاد نموده اظهار داشت که هر گاه بر جمیع دستور العمل رئیس جمهوری مزبور پیروی شود (کانگریس) مقصر خواهد بود رئیس جمهور

§ جهاز جدید زره پوش از قبیل (دریدنات) (کلوس) امروز عصر در (گرنیوک) بآب انداخته شد عده تماشاگران دوپست هزار نفر بودند § در (دمبارتن) جهاز دوم موشک شکن (آسترلیا) نیز بآب انداخته شد

۱) اعلی حضرت امپراطور روس - نشان (سنت اندرو) را پشامزاده افشین ژاوی - که اینوقت در ازار کوفی سیلو [متوقف است اعطای نمود

۲) (ستر روزبولت) به موزه انگلیس بسیاری از کتب تواریخ نادره را هدیه نموده است

۳) وقایع نگار جریده (طمس) از (سدنی) خبر میدهد که عده اعضای مزدوران در مجلس ملی هجده بشمار است

۴) ملکه انگلستان (الگزندره) رکروز بردسته جهازات جنگی دریای (روم) بسمت (جنیوا) رهسپار شدند

۵) (ستر اسکویت) رئیس اوزراء انگلستان اعلان نمود که تعطیل موسم خزان از ۲۸ اپریل آغاز خواهد شد ممکن است که ۲۹ اپریل مجلسی برای امضای اعلی حضرت پادشاه انگلستان بر بودجه انعقاد یابد

۶) تلگرافی از (تریستی) رسیده که (دیوتی) جهاز جنگی (آستریا) که دارای (۱۴۵۰۰) طن و حامل ۱۳ اتواب ۱۳ انجی است بآب انداخته شد

➤ مشهد

انجمن ایالتی با هیئتی از اعضاء عالم و کاردان تشکیل گردید . روز تشکیل تمام رؤسای ادارات و پلیس با يك شكوهی تام برای تبریک حاضر شده بودند . بلوچستانی ها شورش کرده و استقلال میخواهند ولی خود میدانید که این گره را که میرقصاند ، يك تلگرافی از تجار و اعیان طهران تقریباً با مضای حد نظر از محترمین به مشهد مخبره شد ، مبنی بر اینکه مادامیکه قشون روس در ایران است ما نباید راحت و آسوده باشیم ، فلذا مراسم عید را ترك کرده و مبادله بيك حزن صمیمی و غصه قلبی مینمایم و حیيات خودمانرا در این اقدام به تمام دول اعلان میدهم ، ایضاً اهالی و محترمین شهر مشهد سوگند یاد نموده اند که در این عید ابداً حرکاتیکه داعی شرف است بجای آورند حتی وجوه شیرینی هائیکه میبایست در ایام عید صرف بشود بعنوان اعانه ملی بدولت میردازند ، کاسه صبر ملت ایران از تخیلی کاریهای روس و توقف قشون باندازه بر شده است که ابداً جای قطره باقی نماند ، و بتقیده بنده اگر قطره در آب بریزند نگویند ساز خواهد شد ، مداخلات غیر مشروعانه روس اهدا بمل تریه در ایام ملت باقی

نگذارده که حرکات وی تماماً مبنی باغراض شخصیه است ، میگویند بعضی اشرا را در مشهد قونسل روس بحرك به شرارت می شود بند تحصن در قونسلخانه می دهد ، چنان که تا حال این مسئله (۵) مرتبه اتفاق افتاده ، تحصن اسکر بلند دست راست شیخ فضل الله دلیل این قول است ، مهوتم و نمیدانم که کشتی پلتيك ایران به کجا میرود و چه مسلكی دارد ، ولی می دانم که همسایه مهربان ما چون دایگان بیدار آتی در تربیت ما کوتاهی نکرده و برای امنیت ایران مساعی خود را بکار می برد روس باید بداند که این لقمه بیش از حوصله او است و ایران مال ایرانی است ، ایران را به هیچ لطایف الحیل نتوان تصرف نمود (یا جان رسد بحاکمان یا جان زتن در آید)

البته شنیده اید که قونسل روس در طهران اهالی زرکنده را بخود جلب نموده و به اسم اینکه ایشان در تحت حمایت من هستید برای آنان خود را ساخته چند روز قبل یکسری از اهالی زرکنده که بمشهد آمده بود گویا قرضدار میشود صاحب طاب مطالبه بول خود را مینماید راجع بدایه میشود از طرف قونسل روس اعلان میشود که این شخص زرکنده است و باید این مطالبه به کار گذاری خانه بزیود خلاصه آنکه برای مداخلات ذیرحقه روس حد و اندازه نیست هر قدر که می تواند از اجحافات فروگذاری نمی نماید

➤ اطاعت بحکومت

نفوذ حکومت در هر ولایتی که هست و بی اثر باشد اهل آن ولایت بعباد و زحمت می افتند و کارهای نوحی از رشته نظام و ترتیب خارج میشود ، این يك حقیقتی است که همه عکس تسلیم دارد و انکار ننماید ، اهل مملکت را مانند يك خانواده فرض کنید ، افراد این خانواده از زن و مرد در فراهم آوردن اسباب سعادت و زندگانی مشترکه خود هر يك بقدر استعداد و فراخور خویش شغل را بعهده میگیرند یکی دنبال کسب میرود دیگری خانه داری و بخت و بزم مینماید ، یکی پاسبانی و دیگری بمرمت خرگاه میردازد حکم این ترتیب طبیعی همیشه مجرا و مصلحت مملکت است ، هنگام و حه

بتاریخ هم می‌بینیم کیفیت فوق از عصر طفولیت بشر با کم و زیاد جزئی و تعدیل خذیب شروع شده و بزوزگار ما رسیده و تا انقراض نسل نبی آدم نیز دوام خواهد یافت، با ما بدنی آمده با ما هم خواهد رفت، هرگاه کسی بدین قاعده فطری و قدیم عصبان کند در وظیفه خود ملاحظه و بمشاعل رقاب دست اندازی و مداخله نماید کار و بار اهل خانه مختل و بریشان میشود، مداخله با مسئول يك فرد در کارهای يك خانه با مداخله يك جمعیت فضول در امور مملکت مبسوطاً متناسب است، کار بیجا و تجاوز از حدود بهر مقداری که باشد مضرت خود را می‌بخشد، امروز کارهای خانواده ایران در هم و بیسامان است، چرا؟ بواسطه اینکه طبقات خلق بر ظایب یکدیگر مداخله میکنند، افراد اهالی از حدودیکه عقل و شرع برای آنها تعیین نموده تخطی مینمایند، به تقلید ملل متمدنه و پیروی شریعت مطهره درین خانواده جسیم قانون اساسی اعلان و عمل ما تقسیم شد، سیاست ملکی تفویض حکومت گشت، جعل قوانین و نظارت و حسن جریان آنها بوکلاهی ملت سپرده آمد، همه این کارها را ملت کرد و چیزیکه برای خود باقی گذاشته و پیوسته هم باقی خواهد ماند حق مراقبه است، یعنی هر وقت مساعده از منتخبین و اججائی از مامورین احساس نمود بتوسط اججهای ایالتی و زبان روزنامه ها یادآوری میکند، و الحق مراقبه را با کمال معقولیت استعمال مینماید

بقیه اوقات ملت بحسب همان تقسیم عمومی باید صرف کسب و تجارت باشد و حصه خود را موافق سهمی که در امور اجتماعی مقرر شده است بجای بیاورد، دیگر دسته دسته شدن و هر دسته بقسمی مداخله بامور سیاسی و اجتماعی مملکت کردن موجب آن بیسر و سامانی میشود که امروز گوش تا گوش این وطن ویران را فرا گرفته

دسته مجاهدین بیسلاحند، میگویند مشروطه بقام و قدم ما تحصیل شده باید هیچکس از وزیر گرفته تا کتخدای بی اذن ما آب نخورد، بواجازه ما دنبال کار و ماموریت نرود، تمامت خلق ایران باید مارا ولی امر دانند، و از او امر ما روی نگردانند، دسته دیگر مجاهدین مسلح و خداوندان شمشیر و تبرند، مفرمانند ما جان خاکی را خردند

و بزرگ اسیر ما هستند، بمرض و ناموس آنها اولی بتصرف مال و خواسته که دارند بهره خواهیم میبخشیم، جمعی دور دسته نخستین سینه میزنند، گروهی اطراف دسته دوم بسر میکوبند، بیچاره ضعیف و مردم بیطرف، مظلوم، زارع و پشه‌ور ساکنای دواز اسیر مشق دیوسیرتان مستبد بودند حالا هم ذلیل جمعی مشروطه خواهان جاهل شده اند

و اینمندان و آقایان تزه ما خوبست دو مسئله بسیار مهم را از در لطف و عنایت متذکر شونده اول آنکه بدانند هیچ کار و کردار بزرگی در دنیا بیکي دو سبب کوچک فراهم نیامده، آن صندلی و مسندیکه نشیمنگاه مبارک شده و حسن تفاخر طئالانه را در وجود مسعود تولید نموده از دست هزاران عوامل طبیعت درآمده در يك امر مختصر و آلت خصوصی که هزار سبب خارجی علت وجود میگردد در تاسیس مشروطه که فیض و برکاتش عظیم و عمومی است چگونه میشود که قائل بانحصار شد و يك فرد بی فضایل را عامل اصلی دانست بعدد نفوس ایران و بشمار منافع مشروطه اسباب و علل جمع شده تا مقصود حاصل گشته ظلم و ستم همیشه آستن ببدل و داد است، از آن ساعتی که بی ظلم و ستم در دنیا بعبان آمد تخم مشروطه هم در مزارع قلوب نبی آدم جای گرفت و ریشه دوانید تا بمقام و معرض شهود رسید، پس بمقتضای این حکمت روش هر کس ادعای حق دانه فتنای و تخم کاری کند و یا نسبت آن را در یکی دو نفر منحصر داند بکمال جهل و غفلت خود اعتراف کرده هیچکس حق ندارد رفیق خود را ابوالله بخواند و اطاعت آن را بگردن یاران واجب شارد پدر و سر بی ملت قانون و حکومت است و پس نه جمعی لوس و نزهای بواموس

اما مسئله دوم تا بر همراهی خلق میباشد چنانچه عرض شد همه مردم که شما هم آن وقت جزء آنها بودید جمع شدند و هر کس بقدر قوه و معیار فهم و مدرک خود موافقت کرد تا کار باجرا رسید اگر انبوه اهالی و فکر عمومی مملکتان نمی شد از دست مشق بنوا و پریشان چه برمی آمد هر چه کرد ملت کرد اجتماع و اتفاق اهالی کرد

پس جنابالعالی خود را مبارزید از توجهات سابقه خلق مشفق مشهود مال و خانی که دیگران در راه

ساده نوع ریختند و باختند منازید و بدانید همان
اسبی که میراث صد و پنجاه ساله را از وارث آن
منتزع میکند شمارا هم ازین تسلط غلط و تصرّفات
خاصانه محروم تواند نمود، تمام این خوزیها وکل
این ضرر و زیانهای وارده برای تجلی و ظهور یک
حقیقت بود، آنحقیقت فرخنده و بیمنون کدامست؛
اجرای عدل و تقوی قانون بر تمام طبقات خلق است،
دادگری و اجرای قانون دست حکومت میباشد همه
باید مطیع او باشیم حکومت را دوست نداریم حاکم
را بشخص نباید ترجمه و تفسیر کرد، اشخاص همیشه
عوض و تبدیل میشوند ولی قانون و مقام اجرای
آن پیوسته باقی و لا یتغیر است، ما میگوئیم سرک
حق است اما برای همسایه قانون و تنظیفات مطاع
و منبع است، ولی برای دیگران ما مجاهدیم باید
بمحکومت اعتنا نکنیم بنانون و نظام رعایت ننمائیم،
اموال برادران دینی ما را حکومت میطلبند نمیدیم
و مانند شہمت از کنار حربی میشاریم، روزگاری
خانه ملاها مسکن و ملجای دزد ها و برشکته
بود حالا هم باید خرگاه ما مجاهدین ماوی و معآب
راه زنان و محاربین با ملت باشد

بسیار خوب، فرض میکنیم تاسیس مشروطه و
تبدیل سلطنت بطور اضلاق و طریق انحصار نتیجه
حسابی شما بود، آیا شایسته است کسی که خدمت
بوطن کرد خودش بفاصله یکی دو روز بلای وطن
باشد؟ آیا رواست آنهمه خوبی و خدمت و خون
کرده از دیده اینای وطن بفرساید

افسوس بدان اسم و اشتهار، دروغ بدان شهرت
و اعتبار، پارسال از بدش شما مردم خوشوقت
میشدند، همشهریان مقیمین خارجه با تذکار اسم شما
نزد سایر ملل افتخار میکردند امسال مسئله بکلی
وارونه و معکوس است از دیدن و شنیدن نام مجاهد
همه اظهار نفرت و انزجار مینمایند روزنامه های
اجانب هم یعنی آنها که تا چندی قبل مداح بواجری
و مزد شما بودند و مشنحات جرابد را با فضایل
مجاهدین ایران پر میکردند حالا بدگویی میکنند
میگویند بملت اقامت سرباز روس برای دفع خطر
و ضرر مجاهدین است که بمحکومت تمکین ندارند و
بر هیچ سوچه زیر بار نمیروند بوزارت جنگ محل
نمیگذارند و خویشان را در تمام معاملات مقدم و

مستقل میشارند، مقام اشخاص تضییعند که همیشه
از در اخلاص و ارادت کار کرده و از هر گونه
غرض خسیس دور بوده اند مسلماً ازین اعتراضات
مصون است، و سمشان دو حضور صاحبذلان
بسنیده و مشکور، اما باقی دیگر و مخصوصاً قسمت
بزرگی از مجاهدین تبریز هدف جمیع ملامت ها و
توهمات میباشند، زبان خودی و بیگانه را بروی خود
دراز میکنند بیگانه و خودی دیده و میدانند که شما
هموطنان محترم پیش از آنکه قبضه تفنگ را بدست
مبارک بگیریید از مال دنیا چه داشتید و چگونه
میگذرانید، حالا که بحمدالله از بر پاک و حلال
کسبه و انبان را انباشته لا اقل دست از سر خلق
بدارید باعث محو واضمحلال دولت مشوید واستقلال
ایران را بمخاطره میندازید، اگر مجاهدید اوامز
وزارت جنگ را اطاعت کنید، اگر تبعه ایرانید
احکام جناب مخبرالسلطه را درعهد شناسید، اگر
ایرانی هستید ایران را دوست بدارید سوگند با
خدای این حرکات و نافرمانی شما دشمن بوطن و
ملت است

بپانه های همسایه بداندیش را زیاد میکند اقامت
سرباز او را دوام میدهد ترقیبات ملی را مختل و
مصل می نماید هرچه بردید و خوردید مثل شیرمادر
حلال باد ملت همه را با استغنائی طبع عفو و
اغماض کرد بشرطیکه اظهار صداقت کنید و ازین
پس فرمان برداری و انقیاد بمحکومت را فعلاً
انبات نمائید

آیا کسی پیدا خواهد شد که گستاخی کند و
اجاب این بیانات خیر خواهانه را در محضر یاران
بخواند یا نه؟ (علی امفغانی)

تلگرافات

(۵ ربیع الثانی - ۱۶ اپریل)

تئستر روزیولت (وارد) وبانه (افسران
اداره خارجه استقبال شایانی نموده برکالگه یازشاهی
سوار و در منزل مینه شاف فرود آمده با
(بیرون دون) وزیر تنهال ملاقات نمود

ظاهرا جهاز جنگی تازه (آستریا) تعمیر
می شود با اینکه مجلس ملی تعمیر جهاز مذکور را
منظور نموده

۱) اعلیحضرت امیراطم - ور (آستریا) امروز با
(مستر روزیولت ملاقات خواهند نمود

۲) از (توکیو) تلگرافی رسیده که یک از
جهازات جنگی در خلیج (هیروشیما) در جن
مستغرق شد

۳) اعلیحضرت (ادورد هتم) پادشاه انگلستان
امروز بر اوتوموبیل سوار در شهر (ویره) رفته
که بنای مناری به یادگار یکی از افسران که در جنگ
(بین سولر) مقتول شده بود بگذارد

(۶ ربیع الثانی - ۱۷ اپریل)

۱) اعلیحضرت پادشاه انگلستان از (بیارتز)
بکسره به لندن خواهند رفت و انواهی که بسیاحت
بحر روم خواهند رفت تحت ندارد

۲) دیروز در (پتربلد) بر بلوی در روی هوا
برق زده چهار نفر را هلاک نمود

(۷ ربیع الثانی - ۱۸ اپریل)

۱) (مستر روزیولت) وارد (بودا پست) و
استقبال شایان از ایشان شد

۲) مخبر (روتر) از (نکوا) خبر میدهد که
سوی قونسل خانه انگلیس تمام عمارتهای تبعه خارجه
را منسوب کرده اند - بموجب خبری دیگر
حاکم را هم هلاک نموده ولی حقیقت اینست که مخفی
شده - حکم صادر گردیده که جمیع کشیشان فرار
کنند - حکام مخوف اند که بلوا عمومیت پیدا کند
آنوقت حفظ رعایای بی خارجه مشکل گردد -

فرمانفرمای (هو) (۲۰۰۰) قشون فرستاده است
۳) (۲۴۰۰۰) نفر اشرار دارند (چنگش) را

عارت میکنند - (۶۰۰۰) قشون تعلیم یافته
هم با آنها همراهی دارد - شهر را آتش زده و

حکومت را کشته اند - اعضای حکومت فراری اند
۴) کشتی حامل توپخانه بسبب قلت آب نتوانسته

قرب ساحل آمده بر اشرار شلیک کنند ولی درصدد
تدبیری هستند که بتوانند بر آنها حمله نمایند - در

(هنگوا) هم کم کم بلوا شروع می شود
(۹ ربیع الثانی - ۲۰ اپریل)

۱) شامزاده ولعهد دولت انگلیس افتتاح نمایندگاه
ژاپون و انگلیس را خواهد نمود

۲) ملکه انگلستان اعلیحضرت (الیزبته)
وارد (کورفو) شدند

۳) در مجلس اعیان انگلستان بعد از انقضای
تعلیل بر تحریک (لارد روزبری) بحث خواهد شد

(۱۰ ربیع الثانی - ۲۱ اپریل)

۱) کومپانی های (بر سکتس) قیمت اشپای
(ربری) را صدی ده افزودند

۲) (دوما) ی روس دومین بار یازده میلیون
لیرا که برای تعمیر جهازات زره پوش پیش شده بود
رد نمود - این مبلغ را نائبا شورای دواتی در بودجه
شامل کرده بودند

۳) (مستر روزیولت) وارد پاریس شد

۴) تلگرافی از (اتاوا) رسیده که در مجلس ملی
مسوده قانون بحری بار سوم قرائت شد

۵) (مستر لوتید جارچ) مسوده قانون رژی را
دیروز در مجلس ملی پیش کرد

۶) در مجلس ملی (مستر اسکویت) اعلان نمود
که مجلس از ۲۹ اپریل الی ۲۶ می تعطیل خواهد شد

(۱۱ ربیع الثانی - ۲۲ اپریل)

۱) (البانیا) تاکنون امن نیست - شانزده بتالین
دیگر قشون امدادی فرستاده می شود

۲) مخبر (روتر) از (مسکو) خبر میدهد که
در کیسای (کریپلس) سرقت بزرگی شده زیورات

(هنری) قریب یک میلیون روبل مفقود است
۳) از (طرابلس) به اسلامبول خبر رسیده که

یک دسته (۱۰۰۰) سربازان سودانی تحت الحکم
دو افسر در حصه داخله بر یک قافله از قبایل

شلیک کرده و این امر در عوض آن حمله بود
که قبایل مذکور بر فرانسه نموده بودند و یک افسر

۲۰ سرباز فرانسوی مقتول شده بود - دولت عثمانی
از وقوع این حمله رنجیده بدولت فرانسه شکایت

کرده است

مسافرت

جناب مستطاب حاجی میرزا هاشم آقا تاجر
اصفهان فرزند ارجمند جناب مستطاب حاجی میرزا

مهدی آقا تاجر اصفهان که یکی از شرکای تجارت
خانه محترم جناب حاجی میرزا مهدیه اصفهان و

اولاده میباشند به عزم عنبات عالیات روانه بمبئی و
خلیج فارس گردیدند

(هر کجا هست خدایا سلامت دارش)

جناب حاجی میرزا هاشم آقا علاوه بر مقام منبع
تجارت یکی از خوب گروان وطن و مطلعین با

اوضاع زمان و هم افکاران نگارنده و مؤیدین این
اداره ملی است، هواداران اداره راست در هر نقطه

قدم ایشان را گرمی داشته ملاقات شایسته و
غنیمت دانند

(خبر الملتان کلکتہ)

و بلاغی اخذ ایوتی بدون قبض نداشتند و تاروقی که
(مشتاقین را قبض مخصوص سال هفدهم دست نیا شد)
(دفعه شان بری شفاقت میبشود)

مدیر کل کاغذ مطبوعاتی

HABUL MATIN OFFICE
1, MEDICAL COLLEGE STREET
CALCUTTA

(قیمت اشتراک)

(سالانه ۱۰ روپیه شش ماه)

(چند و برمه)

(۱۲ روپیه -- ۷ روپیه)

(ایران و افغانستان)

(۴۰ قران -- ۲۰ قران)

(عثمانی و مصر)

(۵ مجیدی -- ۳ مجیدی)

(اروپا و چین)

(۳۰ فرانک -- ۱۶ فرانک)

الملتان

سنه ۱۳۱۱

(کلیه امور اداره با)

مدیر کل مؤید الاسلام است

(هر دوشنبه طبع)

(و سه شنبه توزیع میشود)

(یوم دوشنبه)

۲۲ ربیع الثانی ۱۳۲۸ هجری

تبدیل حکومت در ایران

عوج تلگرافاتی که رسیده بواسطه شکستی که حکومت حالیه در مجاز از خلاصه فرقه احراریاته سپیدار اعظم رئیس اوزرا و وزیر جنگ و سردار اسعد وزیر داخله استعفاى خود را محضرت اشرف نایب السلطنه تقدیم نموده بعید نیست مستوفی الممالک که سابق وزیر مابیه بود ریاست خود شان تشکیب کابینه جدید بدهند

تشریح این نکته برای قارئین محترم که کابلا مسبوق باصول حکومت مشروطه نمیباشند تا درجه لازم است چنانچه در کلبه حکومتی مشروطه اصول دو تیره گوی جاری است درین دوره مشروطیت ایران نیز وکلای ملت و وزرای دولت هم دو تیره شده یک تیره که عبارت از طرف غالب هیئت حکومت حالیه باشند موسوم معتدالیون و تیره دیگر که در مقابل آمان هستند که ازین تلگراف معلوم می شود که جناب مستوفی الممالک و هم سلیمان ایشان باشند موسوم باحرار گردیده اند مانند دو تیره که در انگلستان موسوم (کنسرویتو - اعتدالیون) و (ریبرال - احرار) شده اند این دو تیره را ولومسک فرق باشد ولی مقصد یکی است یعنی هر دو در استلاء دولت و استقلال سلطنت ملی خود کوشانند، همینکه در پارلمان هیئت حکومت که عبارت از وزرا باشند شکست یافت تیره فاتح هیئت وزرا را از خود تعین نموده همان مسک خویش را تعقیب می نمایند، خوب است قدری واضح تر نمایم

من باب مسئله بودجه در انگلستان اختلاف پیش آمد، لیبرالها میخواستند چیزی خالی بودجه را از طریق خاص حاصل نمایند، کنسرویتوها سکه زیاده لارد ها و بزرگانند مخالفت آغزیده چون اختلاف خیلی بالا گرفت از نو انتخاب شده

نیت ریبرالها علیه حسته همان وضعی که خودشان خواهان بودند از پیش بردند و یا بسا می شود که از مسک حکومت اعم بر ریبرال ما کنسرویتو خسا های سیاسی و اقتصادی سر مزید و موثر مشکلات حکومت و خسارت ملت میگردد در آن صورت هم فرقه مخالف کوشیده بلکه رشته حکومت را بسینه خود آورد، مثل ایسکه در معاهده روس و انگلیس که حکومت ریبرال نموده بود و حال کنسرویتو اسکستان خیلی سعی و کوشان شدند که معار این معاهده را نایت کرده بلکه بفرقه ریبرال غلبه جسته رشته حکومت را بکف گیرند پیشرفت به نمود این نکته هم نا گفته نماند، که هر فیهله را که یک از این دو حکومت بر طبق قواس مقرره نماید حکومت تازه که بروی کار می آید مجبور به بی بندی اوست، نهایت سعی میکنند که زیانات و نواقص آن را بر طرف سازد

این را هم باید دانست که این دو تیره گوی فقط در مسک است برای مقصد واحد نه تولید دشمنی بر آنها می نماید و نه در دوستیشان خلل وارد می آورد چه بسیار می شود که پدر ریبرال است و پسر کنسرویتو دو برادر یکی ریبرال است یکی کنسرویتو، فقط اختلاف رای است در دو مسک برای وصول دو مقصد واحد و خیل شده که امروز یکی کنسرویتو است ریبرالها دوت نفاق و ادله براهین رای او را بر گردانده مردا ریبرال می شود، یا عکس آن مثل مستر چه برلین که (امروزه شخص اول انگلستان و اول کسی است و حال انگلیس که برخلاف آزادی تجارت رای داد) و چون غلبه آراء بر طرف او نشد از خدمت استعفا داده و برای جلب خرفنداران خود چندین سال است کوشان می باشد) بدوا ریبرال بود و سپس در فرقه کنسرویتو شامل گردید و هرگاه یک فرقه شکست بخورد فقط حکومت از او سلب می شود بدون آنکه ذره

گفت چرا شد زود بود یا دیر ، باید در تکمیل آن سعی کرد و کوشش در رفع نقائص او نمود پس گسایکه این دو تیره کی مجلس را ندانسته مذمت کرده دوره محمد علی را گوشزد میکنند (در آن زمان مامم با آنها همراه بودیم) اولاً باید بدانند که آن سهو بشکست و آن بیاه ریخت ، و دیگر آنکه در دوره محمد علی چون جمیع حواس دولت در تخریب مجلس بود ، دو تیره کی وکلا سبب قنوت او میگردد ولی ازین و بعد آن تصورات خواب و خیال است

باید دانست در صورتی که سردارین فائجن طهران استعفا داده و قبول هم شده باشد کنارگیری آنان تالی کنارگیری بسارک خواهد بود ، میگویند امپراطور حالیة آلمان روزی نزد بسارک آمده اظهار فرمود : میل دارم افتخارات شخصی شما را بملت آلمان تجزیه بنمایم ، فوراً بسارک استعفا داده کنار گرفت ، و از آنوقت ملت آلمان عطمت حاصل نمود چه تمام مردم اهم از خارجه و داخله استقامت دولت آلمان را بوجود بسارک بسته میداستند ، ولی همیشه ملت آلمان در کنارگیری بسارک نیز همروزه بر اهت و اجلال خویش افزود بر علمیان ظاهر شد که این عطمت شامل حال ملتی است که مانند بسارکی را پیدا کرده است

بلی کناره جوئی سردارین هم مانند بسارک آلمانی برای بخشیدن افتخار بوطن خود ایران است ، چه امروز اهالی داخله و خارجه را گمان این است که آنچه پیش آمده سردارین کرده و آنچه هم هست بوجود آنها بسته است ، ولی وقتی دیدند که سردارین هم کناره گرفته باز هم کارمانند اول یا بهتر از اول در محور خود میگردند ، آهه افتخارات شخصی سردارین در ملت ایران بوعیت پیدا میکند و این نکته هم یکی از ان علتها بود که یا ما از ابتدا اصلاح نمیدیدیم سردارین فائجن قبول وزارت نمایند ، و مسلم است چنانچه بسارک در ایام انزوای خود کمال مساعدت را بدولت خویش می نمود سردارین مامم در انزوای خود منتهای مساعدت را بدولت خویش خواهند نمود

بتول یکی از سیاسیون ، مشروطیت ایران تا وقتی که سردارین بروی کار اند شخصی است به نوعی و در انظار خودی و بیگانه وقتی مشروطیت ایران قوام پذیر خواهد گردید که این شخصیت بنوعیت کراید ، چون اعتماد ما بخلوص نسبت سردارین بدرجه کمال بوده و هست برخلاف دیگران تصور بنمایم (در کنارگیری که ایامی معدود است) بر همانند حکومت احرار قدیمی بردارند بلکه ، بقیده ما پیش از پیش مانند بسارک و سایر رجال متعین مساعدت بدولت بکند

از مقام و مرتبه او کاسته شود ، لادو سالبری و مسز کلا دستون که دو رجال معروف و صدراعظم های با کله انگلستان بودند یکی ریرال بود و دیگری کتسرویتو ، چندین نوبت روی کار آمده و از کار افتاده اند و آن بآن بر عظمت و اقتدار و مقام منیشتات در نزد ملت و دولت افزوده میگردد ، و اعم از اینکه بر سر حکومت بودند یا نبودند در مواقع لازمه و مسائل مهمه از اظهار رای خویش بذریعه جرائد و یا در مجالس عمومی و خصوصی پرداختند

در انگلستان تنها وزرا و وکلا دو تیره نیستند بلکه جمیع اعضای ادارات به کلیه جرائد بلکه فرد فرد اهالی خویشان را بطرفداری یکی ازین دو مسلک ملزوم میداند ، این است که در تبدیل حکومت جمیع اعضای بزرگ حکومت و وزارت خانه ها و حکومتها نیز تغییر می پذیرد ، مگر اینکه حکومت جدید مأموریت بعضی از آنها را منظور دارد ولی مجبور به تعقیب در مسلک حکومت جدید است

این بود شمه از اصول دو تیره کی حکومت های مشروطه و پارلمانی ملل متقدمه

اما ملت ایران ما نمیگوئیم من حیث المجموع قابل دو تیره کی هستند ولی چون مشروطیت نضج نمیگیرد جز به دو تیره کی ، و اگر دو مسلک در پیشرفت مقصد خود اختیار بنماییم عرابه مشروطیت بسنگ خورده و از کار باز خواهد ماند و مسلک مستقیم صحیح که حس عاقبت ما را حاوی باشد بدست نتوان آورد ، چه بلبیک به اقتضای وقت تبدیل مسلک لازم دارد چیزی که در مقدمه دو تیره کی لازم میباشد جرائد با مسلک صحیح است در هر یک از آن تیره ها ، چه تا جرائد دارای مسلک پیدا نه نمایم ملتی که امروزه صد تیره و دارای هیچ مسلک نمیباشد برو دو مسلک صحیح نخواهند شد ، و تا وقتی که این مسئله در ایران نضج نگیرد منافعه که باید از ملت در مشروطیت حاصل شود نتوانیم نمود ، شك نیست که این دو تیره کی باید اول در وکلا و سپس در وزرا و جرائد و اعضای ادارات و وزارت خانه ها حاصل آید و از آن بعد رتبه رفقه باید در آحاد ملت هم سرایت داد ، این دو نیت عین و حدت است و هر کس خیال نماید که این دو تیره کی مورث خرابی است از معنی مشروطیت واقف نگردد باید گفت (همچوشیری را خدا هم نافرید) شك نیست که امروزه این دو تیره کی وکلا در مجلس ناقص است ولی هر وقت هم که شروع می شد مبتلای بهین نقائص میشدیم چون اول و آخر مجبور به دو تیره کی هستیم امروز نباید

خود مؤسس آن هستند خواهند نمود، و هرگاه
 خدای مخواست ما در این عقیده غلطی باشیم باید
 طالبان مخطا باشند که سردارین جلیل القدر و لایق
 همه گونه افتخارات تاریخی می بندارند
 اعتراض فرقه احرار با عبدالیون که دارای حکومت
 محالیه اند این است که در عرصه ده ماه حکومت
 خود چرا نباید قشون بیگانه ترك ایران را گزیده
 باشند؟ چرا نباید امنیت تامه در کلیه بلاد ایران
 قائم گردیده تا معاذیر خارجه مرتفع گردد؟ چرا
 نباید اقلایك اردوی بیخیزار قزلی از روی صحت
 برای نمونه و سرمشق آینده تشکیل شده باشد؟
 چرا باید غالب بلاد بی حاکم یا با همای حکام
 خانه سابق باشند و ادارات در بیشتر آنها دایر نگردیده
 باشد؟ چرا نباید وکلای بلاد را حکام تاکنون
 فرستاده باشند؟ چرا باید همین که شمال امن شد
 جنوب منقلب شود و بهانه با جانب بدهند؟ چرا
 نباید سخت از دول همسایه بخواهند که قشون خود را
 حرکت دهند؟ چرا اینقدر اصرار باستقراض
 خارجی و آنکسی از روس و انگلیس دارند؟
 چرا اینقدر بستگان کم قابلیت خود را بکارهای
 بر قابلیت می گمارند؟ چرا باید کسانی که تا دیروز
 در راه محمد علی شمشیر میزدند امروز دست راست
 شاه باشند، با هران چرا های دیگر
 و نیز طبقه احرار میگویند که عبدالیون
 مرعوب روس و انگلیس شده و ازین رو در مقابل
 تجاوزات آنان سخت نمی ایستند و همین نکته برای
 استقلال ایران دارای خطرات عظیم است، عزل اعلاء
 السلطه هم همین الزام بود، مسلم است که تبدیل
 حکومت هم اگر بشود سبب همین خواهد بود،
 برخی را عقیده این است که حکومت حاضر در
 دامان روس و انگلیس نشسته و حفظ مقام خود را
 در عدم امنیت و انتظامات ایرن و ایتسای قشون
 خارجه در داخله ایران میداند،
 این نکته را هم میگویند که دو تین روس و
 انگلیس برای حفظ منافع خویش فرقه عبدالیون که
 دارای حکومت اند جداً حمایت میکنند برای گم
 کردن بی اظهار میدارند که آنان آلمان را طرفدار خود
 و ملتیان یعنی احرار جلو میدهند و این قوه الکتریسی
 که تازه در فرقه احرار به مقابل عبدالیون پیدا شده
 از آلمان است، عبدالیون از مرعوبیتی که از روس و
 انگلیس حاصل نموده در هرگونه خواهش روس و
 انگلیس حتی از استقراض از آنها با آن شرایط سخت
 حاضر شده بودند، طلب کردن سردار و سالار از تبریز
 و کوشش در حرکت دادن آنها از ایران تمام بر
 حسب میل و خواهش همسایگان بوده ولو با تمام
 ا...

حکومت حالیه آنچه کرده بر حسب اقتضای وقت
 بوده و باید حل صحت نمود، ولی باز هم نمی توان
 تصدیق کرد که مسلک حکومت حالیه بحال ملک و ملت
 و استقلال ایران بموقع واقع گردیده حالا باید منتظر
 حکومت فرقه احرار باشیم که امروز نه فردا بروی
 کار خواهند آمد
 عقیده شخصی ما این است که بر حسب مقتضیات
 کنونی و پیش آمد های سیاسی ایران فعلاً تبدیل
 حکومت اشدا ضرورت را پیدا کرده و تا حکومت
 بدست عبدالیون است قشون بیگانه از ایران خارج
 نخواهد گردید و جهت همان مرعوبیت و یا بصارت
 خوشامدانه ملاحظه نزا کتهای سیاسی است که فقط
 ایرانیان بد بخت باید به نمایند
 ملت ایران باید هونیار شوند
 امروز که در صفحات جرائد عالم نظر اندازیم
 ملاحظه خواهد شد، نیست جریده صکه بحث از
 استقراض داخلی ایران نماید، اخباراتی که حیات حریت
 ایران میباشد با امید واری تمام و شوق و شعفی مالا
 کلام این خبر را گوشزد عالمیان نموده، ایرانیان
 را از این همت عالی و بیداری حس تبریک و تهنیت گفته
 استقلال ایران را با ملاحظه شیوا و کلاتی دلگس نوید میدهند
 جرائد مخالف همینکه بحث از استقراض داخلی
 پیش می آید بایک ملاحظه مستهزاه ایرانیان را تمسخر
 نموده مینویسند « ایرانیان تا کنون با از دائره
 قوالت بیرون نه نهاده پیرامون فعالیت نگشته اند،
 استقراض داخلی ایران هم مانند تشکیل بنک ملیشان
 است که سه سال قبل عالی واکر کردند ولی چون
 بنک بقول آنها تشکیل نمیشد جز بک اقتضاح
 فوق اقتضاحات دیگر نتیجه حاصل نگردید، حالا
 هم همان تشه در پیش است، تا وقتی که بایه
 فعلیت و دادن پول در میان نیامده همیشه ایرانیان
 در دادن قرضه بدوات منتهای گرم جوشی را ظاهر
 داشته پنج کرور که سهل است پنجاه کرور هم بزبان
 قرض بدولت خود خواهند داد، ولی همینکه فعلیت
 میان آمد، رسوائی فوق رسوائیها در ایران پور
 خواهند آورد، نتیجه که حاصل شود این خواهد
 بود که این مباحو ما چندی دولت را مشغول و مملکت
 را در حال شکستگی گذارده احتیاجات را قویتر ساخته
 ماقبت بشرایلی سخت تر دولت را مجبور باستقراض از
 دو همسایه خواهند ساخت »
 ولی ما منصفانه تصدیق این اقوال را نتوانیم
 نمود و نمیتوانیم گننت که ایرانیان در پیشرفت مقاصد
 ملیه و استقلال وطن عزیز خویش فعالیت ندارند
 فقط چیزیکه محل شبهه نیست قوالت شایع پیش
 از فعالیت شان است، و گویا این عادت طبیعی ملی
 که تازه عده شده باشد،

انکار فعالیت ایرانیان علناً انصاف را شریک نمودن است هرکس نقشه واقعات چهار ساله ایران و دبایش همسایگان را در جلو رو نهاده و در فعالیت هایکه در این مدت از ایرانیان بر صحنه شهود آمده. انکار نتواند نمود که فعالیت ایرانیان در این اول وهله از سایر ملل تازه بدوران رسیده کمتر نبوده است. ایرانیان در جان بازی برای استقلال و حسب آزادی از میبع ملت عقب نبوده اند، چه رموز دانان سیاست را پوشیده نیست که ایرانیان در حفظ حقوق خود تنها مبتلا بدفاع خودی نبوده بلکه با تمام قوای استبدادیه که در آنوقت منحصر بروس و عثمانی بود مشغول بهدافه و زدو خورد بودند، و تاکنون هم در مقابله روس از فعالیت باز نایستاده و عماره نیز مقضی المرام گردیده اند. و با همین فعالیت عقلانی که اختیار نموده عنقریب بر گردن آرزو سوار خواهند گردید.

بد بخانه که به تشکیل بنک ملی نائل نگردیدند تصور از ملت نبود. دولت و دولتیان با دستهای قوت مائل به تشکیل بنک نبودند. دستهای خارجه هم که این اساس سعادت ملی را مضر منافع خویش تصور میکردند درانهدام این اساس کوشیدند. همان دستهایکه راه آهن بندر محمود آباد و کار کردن در معدن آهن و تخریب کارخانه قد سازی، بلور سازی، کبریت سازی. و صد ها امثال آن را مانع آمدند از تشکیل بنک ملی ما هم جلو گیری کردند، معذالک ملت در آن باب هم تصور به نمود با هم خشک و خالی مبالغی بول داده نهایت رندان تلاش با دولتهان اوباش دست یکی شده بولمارا زده این بنک را بروی ملت باقی گذاردند. با اینهمه نمیتوان گفت در آن حال ملت ایران فعالیت خودشان را ابراز ندادند، چه بلند شدن مسئله بنک ملی برای جلو گیری از استقراض توام دولتین بود و تاکنون که بحمدالله نگذارند دولت زیر بار قرض خارجی با آت شرایط منحوسه برود. و این کمال فعالیت بود که چهار سال کامل دو دولت همجوار و دولتیاتی که دهان ها برای وجوه استقراض باز نموده بودند بهین تدابیر دور سرگردانده و عاقبت هم دست رد بر سینه آن ناعحرمان زدند، از انصاف نمیتوان گذشت با اینکه ملت ایران با یک هیئت صادقه تاکنون تصادف نموده هر وقت و در هر موقع که بنسای بروز حبوطن شده مالا و جتا فعالیت خود را ظاهر داشته اند. و مارا در کامیابی دولت درین استقراض داخله شبه نمیرود فقط خوفی که داریم از این است که اصولی صحیح در نگاهمداری وجوه استقراض برقرار نداشته مانند وجوه سلفه

بمقت از زبان برود. هم احتیاج دولت و ناامنی مملکت باقی ماند و هم زبان شهادت اجانب بر فعالیت ایرانیان دراز و هم مجدداً ناچار باستقراض از خارجه شوم ایرانیان بدانند که پیدا کردن پول نسبت بصرف کردن او از روی صحت چندان دشوار نیست پیش از آنچه اقدام در جمع آوری پول در داخله نمایند باید سعی در حفاظت او بشود، پول بی پیر که در چنگ جنس ایرانی بیاید چه می شود؟ همه میدانیم، لذا برای حفظ شرف برای حفظ ناموس اعتبار دولت، برای حفظ استقلال بر فرد فرد ایرانیان واجب است که تا آخرین نقطه اقتدار خود در نگرانی و حفظ وجوه استقراضی بکوشند چه همین کوشش آنها در حفظ این وجوه سبب ازدیاد اعتبار دولت و جمع صد کروو وجه در داخله خواهد گردید، و اگر کوشش درین امر نشود درین ماده نیز جز ندامت بار نخواهیم آورد حضرات آیات الله نجف اشرف و اجمعیهای ایالتی و ولایتی و وکلای محترم و جرائد ملیه راست که بیشتر از جمع وجوه در حفظ آن کوشش نمایند احدی حق ندارد بگوید چرا به اقوال خشک و خالی ما اعتبار نمی نماید. هرگاه امین ترین اشخاص را هم بروی اینکار گذاریم متمر میبچ نبری نخواهد شد. باید وضعی بروی کار آورد و اصولی اختیار کرد که هرگاه متقلب ترین مردم را بروی کار گذاریم تمکن برقلب نداشته باشد

این نکته را هم ناگفته نمیگذاریم که همسایگان صاف نیت و دوستاران باک طینت با آن دستهای داخلی و آن نیرنگهای کذائی در عدم کامیابی ما در این استقراض داخلی و در صورت کامیابی در ضایع نمودن وجوه استقراض و بی اعتبار ساختن دولت نزد ملت و مجبور ساختن دولت به دراز نمودن دست استقراض مجدداً نزد دولتین دقیقه فروگذار نخواهند نمود، چنانچه برای ریختن چنین استقراض توامی بخلق ایران از چهار سال باین طرف چه نقشه ها کشیده و چه رنگها با آب زده اند مسلم است که تاکنون هم از یای نمشسته و نخواهند نشست

این است که میگوایم فرد فرد ایرانیان راست که در محافظه وجوه استقراض بکوشند و نگرانی ملت عبارت از این است که بالاتفاق از مجلس ملی تقاضای اصولی نمایند که احدی قادر بر بیاب نشود، ورنه اگر پول بی پیر را بدست باید (برصیصا) هم بیارند شبهه قلب در او خواهد رفت و بواسطه نداشتن اصول علمی است که در محافظه او نگرانی با آن همه جد و جهد وکلای ما نمیتواند بگویند دست گاه دولت بدون حیث و میل است

« لایحه حضرت مستطاب بندگان آقای
(صدرزاده مدظله العالی)
(اصلاح ایران با علماء است)

صاحب هر دینی قوت و تعالی دین خود را خراشان است، و این قوت و بقاء نباید مگر در سایه استقلال ارباب دین، و استقلال آنان صورت خارجی نگیرد مگر با اصلاحات ادارات دولتی، و اصلاحات دولتی نخواهد شد مگر بمعصومیت سلطان یا تقیید بقانون اساسی - و معصومیت آن معلوم نشود مگر به اخبار غلام القیوب، و تنیید غیر معصوم ممکن نیست مگر بقیام عموم ملت در آداب حقوق مشروع خود. حضرت حقی مرتبت (ص) تمام مسلمانان را قولا و فعلا بسوی این مقصد عالی دعوت فرموده و خود آن سرور و اوصیای طاهرین (ع) او در این راه بسی مصایب متحمل شده و این مقصد عالی در این زمان واقع نخواهد شد، مگر با اصلاح ادارات سیاسی و تهذیب اخلاق و آداب ملت، و این اصلاح متوقف بقیام عموم ملت است، و چون قیام تمام ملت ایران امکان ندارد مگر بنام دین و حب استقلال، و دوستی وطن در قلوب عامه جای گیر نخواهد شد مگر در سایه شریعت، و اینهم صورت خارجی پیدا کند مگر با اقدام علماء و جلو افتادن آن ذوات طیبه در داوطلبی اصلاح و حفظ استقلال، پس اصلاح ایران با علماء است

علماء جانشین امام علیه السلام میباشند و اولین وظیفه امام (ع) هانا تقویت دین و نگهداری اسلام و حفظ ممالک اسلامی است و بقانون جانشینی اولین وظیفه علماء سی و کوشش در این مقاصد عالی است اگر اصلاح سایر ممالک بقیام عموم ملت است اصلاح ایران فقط بقیام علماء متوقف است و اگر علماء جلو افتادند بجهت خود که که دارند تمام مقاصد اصلاح، و ممالک اسلام محفوظ خواهد شد. . . بی اصلاح ایران با علماء است، یعنی با چند نفر؟ (با پنج نفر است) .

نگارنده نمیتواند انکار کند که علماء در این چند سال از هیچ گونه اقدامی دریغ فرمودند ولی حیف که اتحاد و اتفاق را از دست دادند، کیست که انکار کند فداکاریهای آن ذوات مقدس را، ولی افسوس که از دایره قول خارج نشد

مان قدر که اتحاد و اتفاق علماء منهدم دارد اختلاف و افتراق آنان ضرر دارد اگر اتحاد و اتفاق آنان خانه آباد کن و حافظ استقلال است اختلاف و افتراق آنها خانه بر انداز و استقلال بباد ده ایران است اگر اثر اقوال و لوائح و تلغرافات آن ذوات طیبه و وجود عالی مقدس يك درجه است اثر افعال و اقدام فعلیشان صد درجه خواهد بود. اگر علماء اتحاد و اتفاق را از دست نمیدادند ایران حایله را پیدا نمیکرد، اگر علماء بفعل اقدام میزروهوندند آن مملکت اسلامی که قوام مذهب جزیری (ع) بآنست باین روز سیاه نمیرسید، ولی افسوس صد افسوس ! .

ای حافظان اسلام، ای هادیان امام، چرا اتحاد در اقدامات خود نمیبرمائید و جدآ در صد اصلاح برنمیائید که موجب نیکنامی و ریاست است در دنیا و رو سزیدی و نواب روز قیامت نزد حضرت حقی مرتبت (ص)، روز قیامت عذر نخواهید داشت و نمیتوان گنت چون من به الکفایه بود وجود من لازم نبود. چون فلان آقا اقدام کرد من اقدام نکردم، چون مذاق من مخالف بود مخالف شدم، چون مناقشه در بعضی جزئیات داشتم کنار رفتم، چون فلان آقا در اول کار پیش من نیامد تکلیف خود را در اقدام ندیدم، چرا واضح نگویم، من مشروطه بودم او مستبد، من مستبد بودم او مشروطه ای آقایان باز هم وقت نرفته و فرصت هست، چه قدر خوب است اتحاد کنید و در يك خط حرکت فرمائید که چندی نگذرد نام کارها اصلاح خواهد شد استقلال آن اسلامی مملکت محفوظ میماند. . . الیوم اصلاح ایران موقوف بچند کرور تومان است و بایه استقلال ایران نخواهد استوار شد مگر بیول و این بول نخواهد جمع شد مگر با اقدامات علماء چه قلوب مامه ملت و انظار عموم ایرانیان داخله و خارجه بسوی آنها متوجه است، اگر علماء در دادن اعانه اقدام کنند و فرمان لازم الامان جمع آوری اعانه ملیه اختیاریه را صادر فرمایند چندی نخواهد گذشت که فوق این مبلغ جمع خواهد شد اگر علماء درین اعانه استقلال نسکه دار يك تومان بدهند دیگران صد بلکه هزار تومان خواهند

داد باوجود اینکه علماء اولی ترند از دیگران .
اگر مصرف حقوق شرعیه در این مقام نیست
پس کجاست و کدام مقام ازم است .

حفظ حیات چند نفر فقیر یا مسکین اولی است
یا حفظ حیات باقیه چهل ضرور نفوس محترمه؟
مخصوصاً در ولایت خود بی نیاز و در غربت
محتاج شده باشند اولی است یا دولت ایران که
قوم طریقه و مذهب جهنمی بآن است؟ بنسای
مساجد و مدارس و مکاتب اولی است یا حفظ
بیضه اسلام و حراست دین از جانب قرضداری
که از دادن آن عاجز شده باشد اولی است یا دولت
حایه ایران؟ آزاد کردن بنده مکاتب که از ادای
وجه مکاتبه عاجز باشد اولی است یا آزاد کردن
مسلمانان احرار از رقیبت اغیار؟

اینها همه فرع است و حفظ مملکت اصل . .
شارع مقدس در راه حفظ دین و استقلال مسلمانان
هر چیزی را جایز فرموده و نفوس و اموال محترمه
را در این طریق مشروع غیر محترم ساخته و بذل
حال و جان را واجب نموده . (اغروا خناقاً و
تخالاً و جامدوا باموالکم و افسکم فی سبیل الله
ذلکم خیر لکم ان کتم تعلمون)

ای آقایان! بخدا قسم اگر اتحاد و اتفاق
نکنید و یکدل و یکجهت در تقویت دول اسلام نکوشید
یکوقتی خواهید پشیمان شد که سودی نخواهد داشت.
ایران همان آب و خاک است که تمام ریاست و اعتبار
شما بر آن استوار است و هر چه دارید و ندارید
حیرت آفت مملکت است، چرا در این موقع نازک
خطر ناک باواعات نمیکنید، بدرد و دوا بیه او
تیمرسید، خلاف انصاف است که بیوسته او از شما
ملاحظه نماید . . رسید آنوقتیکه باید شما را از او
ملاحظه کنید و با فرزندان روحانی خود همراهی
نفرمائید، تمام چهل ضرور مردم آن مملکت منتظر
امر و فرمان آن نواحی مقدسه میباشند که بیک
تشلوه آن سرزمین را از لوث دیگران پاک خواهند
کرد و کشتی استقلال خود را ساحل نجات خواهند
برساند .

بلکه اختصاص بر طایای ایران ندارد و امر
واجب الاطاعه آن وجود های مقدس بر هر مسلم و
غایبی عنری جاریست هر جا باشد و از تبعه هر دولتی که

باشد .
آخر این اعتبار و نفوذ را از برای چه روزی
نگه داشته اید و کدام زمان اظهار خواهید نمود
و چه روزی را خواهید . وجه روز سیاهی را
توقع دارید، که الهیاد باقیه بعد از این بیاید . .
شرف اسلام را از پا در نیارند مگر چین و خوف
مسلمانان و مرعوبیت آنان از دیگران و باور
کردن بعض اخبار بلذیکی رقبا که بواسطه روزنامه
و تلفراقات و قونسلهای خارجه میان مسلمانان نشر
میدهند و نتیجه میگیرند

ایضاً

دوستی وطن

هر یک از ایرانیان را که سنگری خواهی دید
که بیوسته این لفظ مقدس را وطن بر زبان خود
جاری و دعوی حب الوطن مینمایند، و همواره وطن
عزیز گریان در محافل و مجالس و روزنامه ها خود
نمائی می کنند، و اگر خوب در حال خود ندر کنیم
و با دوری حقیقت بین در صحنه قلوب بنگریم
ابتداءً اثری از این دعوی رسمی از این مدعا نخواهیم
مشاهده کرد، و غیر از لفظ خالی از معنی و
اسم بلا معنی وجود دیگری نیست، بلکه تمام
کردرمان گواهی می دهد و ابتداءً بوئی از این علاقه
شریفه عشاقان نرسیده و هیچ وجه دیده ما حدیث
شریف معروف (حب الوطن من الایمان) را ندیده و
اگر دیده نرسیده

(حب الوطن من الایمان) یعنی دوستی وطن از
موجبیات یا از جمله ایمان است که هر کس ایمان دارد
لابد وطن خویش را دوست دارد چه ایمان
موجب تعبیر اول علت نامه دوستی وطن است و
افساک علت از معلول در هیچ جائی جایز نیست، یا
انکه ایمان شرایط و اجزائی دارد که دوستی وطن از
جبهه آن شرایط و اجزاست، بهرحال هر کس دوستی
وطن ندارد بموجب این حدیث ایمان ندارد یا ناقص
الایمان است، دوستی علاقه ایست روحانی که حاصل
از اسباب و موجبات چندی میشود که حصر آن
غیر ممکن و تا اندازه کیفیت آن معلوم و مکشوف
است، چیزیکه هست آفتاب دوستی هر وقت از
مشرق خواطری طلوع کند لامحاله اثر خود را
می بخشد، و در پیشگاه تعجب آن لایعنی آدینی

نوع نوار مطلوب - الاجتیار یافتن - سرشناسد و از سر تا پای آنار و علام دوستی و محبت میبارد، زگواه عاشق، صادق، در آستین باشد، آنار و علام دوستی توجه دوست است به جمیع حواس ظاهریه و باطنیه بسوی محبوب و مطلوب خود و نیام بادای وظائف و حقوق لازمه آن وسی در تحصیل رضا و خورسندی و پرهیز از ختم و بی میل او نماید، دوست آنست که محزون و غمگین و خوشحال و خرم شود بحزن و خوشی و خرمی محبوب، و الا او را در شرع وجدان در جریده دوستان ثبت نمی توان کرد،

دوست آن باشد که اگر بگوش بشود فضلاً از اینکه به بند که محبوب عزیز خود در بلا است یا مبعلاً برضی است که خوف برحیات او میرود باید خواب و راحت را بر خود حرام نموده و بسی تمام در مقام رفع بلا و مرض و حفظ صحت محبوب بر آید و محبوب خود را از ورطه بلا و سلطه مرض نجات دهد، پس از آن خواب راحت در بستر استراحت نماید،

ما ملت ایران اگر جاده اصف را از دست نداده و مراجعه بوجدان سلیم (اگر داریم) خود نمائیم، خواهد حال ما مشکوف شد و کذب دعوی حب الوطن آشکار گردد، بواسطه آنکه هیچیک از آنار و علام دوستی در خود مشاهده نخواهیم کرد چه تمام رفتار و کردار مان با نسیبه بوطن عزیز که محبوب همه است بعینه حرکات و سکنات است که دشمن با دشمن می کند، و باطس والعیان می بینیم و من عزیز در نهایت خطر است، دو تهلکه است، در بلا است، و ابدأ کیک ما را نمیگذرد، و در خیال استخلاص و نجات آن مایه سمادت نیستیم، افلاً دوستی وطن را از همسایه شرقی خود (افغانیان) یاد بگیریم

بلی والله ما دشمن وطن خودمان هستیم چه پیوسته سی و تلاش در اضمحلال و اندراس این یک مشت آب و خاک می نمائیم، آنار دوستی را داریم، ولی نسبت بدشمنان وطن که غیر از سلب استقلال و خواری ما غرضی ندارند، تمام افعال و حرکات خود را منحصر در ضرر و زیان وطن وضع اجانب نموده و مقرب پیشرفت خیالات آنان در من حیث لا

چشم میباشیم، و بعلی الدوام میگوئیم و در جرات و روزنامه می نویسیم که همسایه شمالی یا جنوبی بر ما ظلم کرده و حقوق ایرانیان را پایمال نموده، و حال آنکه هیچکس ظلم و تعدی بر ما نکرده بلکه خودمان بخودمان ظلم کرده و تعدی نموده و اسبابی فَلَاکت و پریشانی و خواری را بدست خود برای خود مان فراهم آورده ایم،

عواقب و خیمه این رفتار منحوس و کردار میشوم خانه بر آندار بر همه ظلم و آشکار است ولی چه نمر چه فایده همه میدانیم همه میبندیم، همه آگهیم، ولی علم بدون عمل نتیجه ندارد، نسخه که طایب برای مریض می نویسد نظر بعمل نمودن بآن نسخه است، بدین استکه باره کاتب نسخه و بمجرد خواندن مقادیر و اوزان ادویه موجب بره مریض و زوال مرض نخواهد شد، و آن نسخه که فلاً برای این مرض مهلاک نقش خواطر عموم ماها است و همه سواد خواندن او را داریم و مستحضر از تمام خصوصیات او هستیم، چرا عمل نمیکنیم و از قوه فعل نمیآوریم، نمیکنیم، نمیآوریم سهل است، چرا پیوسته نمک بر جراحت خود می یاشیم، چند ماه است وطن عزیز میدان سم ستور دیگران گشته و مورد تصرفات غیر مشروع خلاف قوانین بین الدوله اجانب گردیده و از اصلاحات و رسیدگی با امور مملکت مأمورین را وا داشته و قونسلخانه های خود را پناه گاه مفسدین و اشرار قرار داده؛ آیا ماها چه کرده ایم، کدام اقدام را نمودیم، بلی منتظریم که زید و عمرو چه میکنند و دل خود را خوش کرده که در لندن و پاریس طرف دار داریم، باز میگوئیم وطن دوست داریم،

بمجرد اینکه یک تومان ده تومان از ماها اعانه بخواهند بجهت اصلاحات ملکی که بالاخره برگشت آن بخودمان است، در اطراف عالم کاند برانی میکنیم، و در قونسلخانهها متحصص میشویم، بیرق دیگران بر سر بام خانه نصب می نمائیم، ورته حمایت از دشمنان میگیریم، تبعه اجانب میشویم، تف بر این دوستی! اف بر این حب الوطنی! مان مان، ای مدعیان حب الوطن، رسید وقت امتحان اینک زمان تجربه است، ساطرا است که این آب و خاک شما را در آغوش کشیده و در دامن عصمت پاک خود تربیت

نموده و از پستان خویش شیر داده و باین صدد از رشد و کمال و باین درجه از جاه و اعتبار و ثروت رسانده ، الحال هنگام وفا است وقت اظهار دوستی است ، زمان همراهیت ، ساعت معاونت است ، وفا یعنی بدرود وطن رسیدن ، اظهار دوستی یعنی ناخوش داری کردن ، همراهی یعنی دواء ترتیب دادن ، معاونت یعنی از هیچگونه فداکاری دریغ نمودن (کل من یدعی با ایس فیه - کذبته شواهد الامتحان اگر سه چهار نفر از اشخاص با ثروت جمع شوند و چند کرور بدولت متبوعه خویش قرض دهند تمام معایب رفع و کل مفاسد اصلاح خواهد شد ، اگر هر يك از ایرانیان داخله و خارجه هو قران دهند ، مرض بکلی رفع و بهبودی خواهد حاصل شد و بقاعده کلیه (الناس علی دین ملوکهم) اول کسیکه با در این میدان اسلام یرسقی و وطن دوستی باید بگذارد همانا مقام منبع ریاست روحانیت و اولین داعی و مرغب ایرانیان باعانه یا قرض دادن همانا اقدام اولیای امور و وکلای جمهور است ، که هر يك از اعلیحضرت هایون و وزراء و وکلا و حکام و غیره مواجب یکگاه خود را تقدیم صندوق اعانه بکنند و گوی سبقت را از دیگران بر بایند ، چنانکه برادران عثمانی در اعانه جهازات جنگی همین طریق را پیروند و پیش روند ،

بلی والله کیت که اگر مشامده بکند صکه اعلیحضرت وزراء ، وکلا ، حکام ، مواجب خود را يك ماه تقدیم کردند و اقدام نکنند و اعانه ندهند ، بلکه می خواهم عرض کنم که این وجودهای مقدس اولی ترند از دیگران ، چه بهتر خطرت موقع را میدانند ، چه شد غیرت ایرانی کجارت حیت اسلامی ، اگر اهالی سلطان آباد گوشواره يك علویه مصومه را بده تومان خریدند ، برادران عثمانی يك قنجان قهوه را بچهار ده تومان خریدند و بصندوق اعانه تقدیم نمودند ، اینک عن عبارت روزنامه است (اجتمع نحو ۳۰ شخصاً علی المزایده فی قنجان قهوه لتقدیم القيمة اعانه الاسطون (مراکب چینی) العثماني خان تبت المزایده علی احمد بمبلغ (۲۸۸) غرشاً (صاغ) فخر ب القهوه منیباً و قدم المبلغ المذكور الی الصندوق) بنام باین غیرت و حیت ، ای فدای این جوانمردی اینست معنی دوستی وطن ، اینست معنی حب استقلال ،

اینست معنی حسن قومی ، تلمین است ، معنی اسلام پرستی ، این است معنی در صدد اصلاح بر آمدن

فلاً مملکت ایران و خانه ایرانیان در معرض هراج است ، میان ایرانیان و دیگران و بسج کرور توطن پای دیگران رسیده باید منتظر شد که ایرانیان چه می کنند و مدعیان حب الوطن زیاد دارند یا خیر ، (آقای صدر زاده)

﴿ اعتصموا بعبدالله جیما ولا تفرقوا ﴾
 (بشف آستان مقدس دارا شورای کبرای ملی)
 (شیدالله ارکانه میرساند)

چون بدسایس خائنان غدار که حتی المقدور در القاء فتنه و فساد و شق عصای مسلمین کوشیدند و مملکت اسلام را دوجور مخاطرات و مهالك عظیمه نمودند ، در اطناء نائره شورش و آشوب و رفع غائله منسین بد اندیشی که شب و روز در کارانداز عرض دو مطلب نا چاریم ، اول تحصیل اتفاق و اتحاد بین تمام افراد ملت و یکدل و يك جهت بودن اهل مملکت در قطع بد خارجه از داخله و جلوگیری از حرکات خود سرانه آنها که موافق با هیچ قاعده و قانون نیست ، و نام او را جز وحشیگری و خود سری چیزی دیگر نمیتوان گذاشت ، بدینی است که اگر قومی مرعوب قوم دیگر باشد ابدأ قادر بر حفظ استقلال و آزادی خود نخواهند بود ، و اگر قومی اتحاد کاه و اتفاق انظار باشد نه تنها دولت روس که امروزه خودش گرفتار هراران امراض مهلكه است ، بلکه دول قویه عظیمه رخنه در کارشان نمیتوانند انداخت ، کسانیکه روسیان را در داخله مملکت مضر نمیدانند از تاریخ صدد و بیست سال باین طرف غافل و از تلمه جادی تا روز قطع بد سارقه روس یعنی محمد علی اطلاع ندارند ، صدماتی که در این دوره بر ما وارد آمد آیا از غیر روسیان بود ؟ آیا کشن عزیزان بیگناه و بنام دادن اشرار غیر از طرف روسیان شد ؟ دولت روس که الآن در کمال فقر و پریشانی است برای چه مصارف عسکر منحمل شده و در داخله مملکت ما نگاه میدارد ، وهم چنین همسایه دیگر را که مانند آب زیر کاه در کار است که صوبه جنوب را قرین اغتشاش و اختلال انداخته و برایش بیشترت کار خود بهانه بدست آورد ، دوم تحصیل

توجه دفاعیه که بواسطه آن جواب بهانه‌های خارجی بتوان داد و امید اشراق و سفاه را قطع نموده اگر ما بقدر آن که امنیت را در تمام نقاط مملکت منبسط سازیم، عساکر منظم داشته باشیم از داخله مطمئن و از جواب خارجه متمکن خواهیم بود. با بودن امنیت حقوق محفوظ و باب هرگونه ترقی متبوع میشود.

لذا خواطر وکلای محترم واولیای دولت وعامه غیرتمندان واطراف منقطع ساخته، اولاً عرض می‌کنم که در تحصیل اتحاد وتالیف قلوب اهالی جد وجهه تمام داشته، آنها را در کوتاه کردن ایادی خائنین و اعادی دین مبن بتوسط مواعظ و لوائح وجراند وخطابات همدست نموده بدستیاری خطباء ودانشمندان قلوب عشایر و ایلات را با همدیگر متحد نموده بخصوص الوار و اترک و اعراب جنوب را که آشوب و شورش بزرگ از آنها مظنون است، و تا بیا معروض میداریم که در تهیه قوه دفاعیه تحصیل مقدار تخواه کافی لازم است تا انتظامات عسکریه فراهم آورده امنیت را در اقطار واکناف مملکت قائم نمایند، تا بسبب آت بهانه اجتناب مسدود شده، دست ظلم وتمدی از گریبان ما بردارند، وخیالاتی که در هدم آثار اسلام دارند منهدم گردد، واین نقشه اضمحلالی که اکنون صد و بیست سال است برای ملک و دین ما کشیده اند محو شود

این قزای فلک زده طلاب مدرسه مرحوم آیه الله طهرانی قدس الله روحه که فرزندان آنحک مقدس هستیم و از دیرگامی ترقی دین و وطن را منتظر و از برای هرگونه خدمت باسلام و اسلام خانه حاضر بوده ایم، در این امر خیریه بر سایرین سبقت جسته ازاجتماع تکلیف چنین دانستیم که امروز قلبی تخواه بعنوان اعانه از میان خود جمع کرده تقدیم کنیم تا بلکه برادران دینی وهم وطنان عزیز تاسی جسته هرکس بقدر مکنت خود همراهی نماید، تا بفضل خداوند منان و نظر مرحمت حجة عصر ارواحنا فداء مملکت اسلام از لوث شورش و مرج و مرج بلك شده، طامه اغالی آسوده و مرفه الحالم باشند، اگر امزوزه ما چشم انصاف بنظر بحال دین مبین کنیم با او را در کمال فقر و احتیاج، و مستحق هر گونه انسان از اهل بیت و اولادیم دانست، وحق المقدور

در راه حفظ وحایتش خواهیم کوشید، وهم بعرض آن عزیزان میرسانیم که این وجه قلیل را امنیت بر این ضعیفان نهاده بپذیرند، و به مضمون (ان اهدایا علی قدر مهديها) دست رد بر سینه این دلسوختگان دور از وطن نگذارند، چه آت عزیزان خود میدانند که در این دوره اخیر بر عموم طلاب نجف اشرف و خصوص اهل مدرسه که بطرف داری معدلت و حقوق معروف بودند از قطع منافع و عروض مضار چها رسیده، برادران و معاش ما بودند، بعضی از آنها که در راه حق گوئی و حق جوئی شهید شدند و برخی را ظالمان نذار درمرض نهب وچپاول آورده پریشان و در بدر شدند، و مدت مدید است که روزگار را با فروختن کتاب واسباب و قرض ونسیه یا بگرسنگی و فلاکت می گذرایم، و این بضاعت مزجات را از فروختن عبا و قبا و قلمدان و فرش و کاسه واشباه اینها فراهم نموده هدیه خدمت نموده، امید اینکه سایر برادران دینی و وطنی غنی و فقیر وضیع و شریف زن و مرد ساکن داخله یا خارجه کمر همت بسته دین و وطن خود را از طلاطم امواج فتن و شرور نجات داده خود را از مسئولیت خدا و رسول (ص) و اعقاب خود خارج و شرف ابدی و سعادت تاریخی را حرازت فرمایند.

و پس از مشورت بنا بر این شد که اسامی این ضعیفان دل خسته فرداً فرداً معروض اقتد، تا بلکه برادران دین و ابناء وطن نظر بنام و قدر مقدور ایدعا گویان فرموده، شاید همت و حیت دینی و وطنی آنها مساعدت نموده بیشتر در مقام همراهی و یاری بر آیند، و مقامات منیمة حضرات آقایان و مشوعین و رؤسا و شیوخ ابداء میداریم که هر يك از آن بزرگان از تابعین و مرؤسین و رفقاء ودوستان جناب خود این امر خیریه و باقیات صالحات را خواستار باشند و در انجام این مرام که موجب ثواب دارین است مشار الیهم را کمال تحریص و ترغیب فرمایند بلکه علاوه بر محلسن فعل مضرت ترکس و نیز مدلل دارند تا همی بالطوع والرغبة هرکس بقدر مکنت و همت خویش خدمت کند، و ما دعا گویایان از بزرگ و متولی مدرسه خود حضرت مستطاب

شهری متمدار صفوة العلماء والمجاهدين عمدتاً الفقهاء والمحققين
ظهير الملة والدين ثقة الاسلام والمسلمين آقاى حاجى
شيخ محمد طالقانى دام ظلها العالی كمال امتنان و تشكر
وا داريم كه مارا با تشويقات وترغيبات بيدار باین
موهبت عظمی واصل و نائل فرمودند. همچنانكه
از صدر دوره معدلت و طلوع مهر اتفاق و برادری
این بزرگوار آنى از خدمت بعالم اسلامیت وسعایت
در استقلال و ترقی اسلام و اسلام خانه تقاعد نمودند
چه در زمان مرحوم آية الله قدس سره
از خداوند منان مسئلت مینمائیم كه یوما فیوما بر
عمر و عزت ایشان اضافه فرماید و سایر مؤمنین و
متدینین را توفیق دهد كه تاسی بجناب ایشان نموده
و در اعلاء كلمه حقه مها امکن بكوشند

(عموم طلاب مدرسه آية الله طهرانی قدس سره)
اساسی اعانه دهندگان افتخاری

دینار قران تومان

حضرت حجة الاسلام آقاى آقا			
سید مصطفی كاشانی	۴	۲۵	
حضرت ثقا الاسلام آقاى آقا میرزا			
مهدى آية الله زاده خراسانى	۴۰۰	۲	۱۵
حضرت حجة الاسلام آقاى آقا سید			
آقا قزوینی	۸۰۰	۵	
جناب علاء المحدثین			
جناب آقا میر عماد نقیب زاده تبریزی			
جناب آقاى آقا سید حسن بسطام			
جناب ثقة الاسلام آقاى آقا شیخ			
محمد طالقانی	۸۰۰	۵	
جناب آقاى آقا شیخ حسین طهرانی			
جناب آقاى آقا سید علی بهبانی			
جناب آقاى آقا شیخ علی محمد خارقانی			
جناب آقاى نصر الثریه			
جناب آقاى شیخ نعمت الله مازندرانی	۳۰۰	۲	
جناب آقا شیخ محمد عراقی			
جناب آقا شیخ یحیی گیلانی	۵۰۰	۹	
جناب آقا شیخ اسماعیل			
جناب آقا شیخ اسمعیل تنكابونی	۴۰۰	۴	
جناب آقا شیخ زین العابدین طهرانی			
جناب علی اکبر خادم مدرسه			
جناب آقا شیخ جلال الله بن بختیاری	۴۰۰	۴	

دینار قران تومان

جناب آقا شیخ محمد علی طهرانی			
جناب آقا میرزا محمود آية الله زاده طهرانی			
جناب آقا شیخ آقا بزرگ طهرانی	۸۰۰	۲	
جناب آقا شیخ محمد مازندرانی			
جناب آقا شیخ محمد رضا طملی			
جناب آقا شیخ حبیب طهرانی	۵۰۰	۹	
جناب آقا سید عبدالله	۴۰۰	۴	
جناب آقا شیخ حسین رشتی	۳۰۰	۲	
جناب حاجی محمود			
جناب آقا شیخ محمد جواد	۵۰۰	۹	
جناب آقا شیخ جواد طالقانی	۵۰۰	۴	
جناب آقا شیخ علی طالقانی			
جناب آقا شیخ عبدالرسول			
جناب آقا شیخ محمد کوجوری			
جناب آقا شیخ جعفر	۵	۱	
جناب آقا سید فخرالدین			

لا یحیة جناب مستطاب آقا سید محمد

(یوسف زاده همدانی)

(کرة زمین وطن مقدس نوع اسان است)

وطن یعنی چه؟ می بینیم كه معنی وطن باختلاف
مراتب دانش اشخاص مختلف میشود و تفاوت دارد.
مثلاً بیجه سه ساله كه تازه قدم بر عرصه تمیث میگذارد
(اگرچه در عمارت باشد خیلی رفیع البنیات)
می بینیم كه چهار آجر پهلو و بالای یکدیگر گذاشته
وطن و خانه خود میداند. اگر طفل دیگری بخواند
تصرف در خانه او بکند فوراً در صدد منع برآمده
جنگ و جدال میآغازد

وقتیكه باوان جوانی و تکلیف كه درجه اول
داناییست رسید خانه خود را وطن میداند و متصرف
دیگری را بهر شكل مانع از تصرف در وطن
خودش نمیشود و خود را مسئول نیک و بد و خرابی
و آبادی آن خانه میداند و بس. اگر بگویند فلان
محل را آتش احاطه کرده یا آب غرق کرده در بند
نیست و در صدد رفع بلیه بر نیاید

قدری كه توسعه در ادراک پیدا شد شهر
خود را وطن و خانه خود میداند و حق المقدور سی
در نیک نامی و آبروی آن میکند و لازمه این قیدی
است كه در امتداد كلیه احوال و احوال و احوال

خدیوت کند نواقص که اصالی بدان مختلفه برای سایر بلاد میگویند در انواع مشهور است قدیمی که درجه امراکش بالا تر رفت و در درجات تمدن قدیمی فرا تر نهاد يك مملکت را وطن و خانه خود میدانند و در ترقی و سعادت آن جانبازی مینمایند و غم نقص آن را میخورند و بنای خدیوت و رقابت با اهالی سایر ممالک میگذارند و این مرتبه از دلائل مقتضی است (جوش هوای جاه طلبی انسان نهایت ندارد) که سی در مملوک کردن سایر ممالک بناید و دیگرانرا تحت نفوذ خود بیارود و هم وسی خود را وقف ترقی و آبادی خاک مختص خود کند

کم کم این اشتباه بین در معنی وطن نفوذ پیدا کرده برادران متفق الحقیقه را بجنک و جدال و خونریزی و داشته بجدی که طرفداران عالم نوعیت و انسانیت را بپایم برادران خود نشانیده (نمیگویم جلو تجاوزات نامشروع را نباید گرفت چه که منتهای بی حسی است بلکه عرض میکنم تجاوزات نامشروع را نباید اقدام کرد چه که خلاف نوع برسی است و بر ذمه تمام افراد واجب است که شخص متجاوز را منع فرموده از تجاوز بحق دیگران متقاعد فرمایند) و حال آنکه کره زمین وطن مقدس نوع انسان است

و در بدو بروز و ظهور سلسله جلیله نوع انسان که بشهادت حس و حکم عقل اشرف مخلوقات است و نوع الانواع که وجود مبارکش شامل جنس عالی و سافل است و سایه همپوشش بر فرق ناقص و کامل در آنوقت و آن زمان تمام انواع سایه طوعاً و کرها ریاست و سلطنت حضرت انسان را کردن نهاده و بتابوی که حضرت ایشان انشاء فرمود تربیت شده جزء جلال و دستگاه ایشان محسوب شدند و آنچه از ایشان یابی و گردنکش بود اختیاراً جزء اقتدارات انسانی نشد چون قوه مقابله نداشتند و مقابله نمیتوانستند ناچار در شب جبال و بناه جنگلها گریخته جانی از میان بدر بردند

آب و خاک این کره تاناک بحکم آیه مبارکه (وخلق لکم ما فی الارض حیما) ملک طلق و وطن مقدس این نوع جلیل گردید، چندی بطور اختیار و مالکانه در این صحنه وسیع قدیم زوجه

هوازی آزادی را استقلالی میفروند تا کم فروزی گرفتند و کثرت عدد منشاء اختلاف شده خویشاوارا بیگانه گمان کرده آغاز مباحث نمود و روزگار بیگانهگی را انجام دادند، و قتیکه کار باخجا رسید از طرف ذیشراف خداوند آسمان وزمین پیغمبران کرام رسیدند که (انا خلقناکم شعوبا و قبائل لتعارفوا) اختلاف شعب و کثرت اعداد شما را مقدمه تودد و اتحاد فرمودیم و شما برعکس بنفاق و عناد میگوئید، شما را چه میشود خالق همه شما من، آسمان و زمین ملک من، شماها تماماً بندگان من، آیا چه میگوئید و در این نزاع و اختلاف چه میجوئید؟ (تعاروا الی کلمه سواء یقنا و ینصکم الا بئذ الله) بیاید اختلاف موهومه را کنار بگذارید بدر شما یکی، مادر شما یکی، خدای شما یکی، ملک ملک او، شما را آورده اند که در این خاک پاک تحصیل کالات تاناک نموده خود را که ذاتاً در مرض فنا و اضمحلال هستید به ترتیبی مخصوص باقی و دائمی بناید و منتهای درجه لوازم تمییز شما را فراهم فرموده اند که بطور تساوی و برادری و انصاف در این عالم زندهگی و تمییز بناید، نه اینکه قطع نظر از علت غائی خود کرده در ملک دیگری بدون سند و شاهد ادعای مالکیت نموده برادران خود را دشمن خویش کرده همری را که باید با نهایت لطافت و نزاکت صرف تحصیل علت غائی خود بنماید در دشمنی و مخالفت و خونریزی برادران خود تمام کنید و عنقریب هر يك از شما مرده و ما حاصل او را دیگری خورده خواهد بود بعد از استماع و اصضای این فرمایشات متین و بیامات رحیم آنان که حس بیدار و عقل را آشت داشتند بعد از تعقل قبول کردند رشته و داد و دوستی نوع را گرفته با افراد نوع به برادری رفتار کرده خود غرضی و خود پسندی را ترك نموده راه بیگانهگی و نوعیت را پیوند و بملت غائی آنها که بقای ابدی آنهاست رسیدند (و لا تحسبن الذین قتلوا وسیل الله امواتاً بل احياء عند ربهم یرزقون) و آنکه بواسطه خود پسندی غرض شخصی چشم عقل ایشان را کور و گوش نصیحت نبوششان را کر کرده بود نکول کرده و از این نصیحت که فلاح دنیا و نجات آخرت را متضمن است امراض کرده دودمانی خود پیری شتافته بالاخره

بیمراض مزمن اغراض غصبيه خود و كسلت
ديگر را كه گفته‌هاى ايشان را بى تصور قبول
كرده بودند هلاك كردند
اما آن دسته كه فرمايشات انبيا و حكما را
قبول نمودند صراط مستقيم خيرخواهى نوع را پيش
گرفته بنای تعليم جاهل و نادیده غافل گذاشتند و
نادان را بهر اقدامى كه ممكن بود يداً و لساناً قتلاً
و ضرباً و حبساً و ناديباً بصراط مستقيم خيرخواهى
نوع هدايت كردند داراى شعبه مخصوص شده در
ترويج طريقه مقدسه خویش مشغول شدند
و آن دسته كه روى از قافله سالار سعادت
پرتافتند و دنبال اوام خويش شناختند بنای تكبر
و تفرعن نهادند برادران خود را كه (برادریشان با
هزار شاهد و بينه ثابت است) به بندگی و عبوديت
خود خوانده طوعاً ام كرهاً گردن آنها را در
رقبه عبوديت و رعيت خود كشيدند و حقوق نوعيه
و شخصيه برادران خود را طاماً و جوراً نصب نموده
پايال خواهمشهاى نفسانى خویش نمودند تا كار را
وسانند بچاى كه در ملك ديگرى دعوى مالكيت نموده
بلكه افعالى خدائى كردند، شعبه اينها (چون
موهولت بر طبایع جهال غالب است) خيلى قوت
گرفت چنانچه شعبه خير خواهان را مغلوب حكم
خود نمودند قرونى بر افراد مظلوم نوع انسانی بهمين
حاله گذشت (و اين عذاب جزای تخلف از ماصح
مشفق بود) تا ظلم و تحكماك فراغه و متكبرين
از حد خود گذشته منعكس بحد شد يعنى از فشار
ظلم دو طبایع افراد انسانی قوه جديده توليد شد كه
خلاقاً و خلقاً بر ضد طبيعت اولى بود (كه عبوديت
بيجهت فراغه بود) موسوم بازادى طلبى و مساوات
خواهى كه بر حسب خلقت اوليه در فطرت هر كس
غمر است بواسطه توارد فشارهاى ظلم و تعدى از
پوست بيرون آمده فطرت اوليه را پيدا كردند ،
هرچه فراغه وقت خواستند كه مقابله کرده دوباره
ايشان را تحت نفوذ و اقتدار خود بياورند (چون
مقابله با قوه طبيعى از محالاست) نتوانستند پس از
خلاصى از بخارات كثيفه ظلم و ابرهاى متراكم استبداد
داخل فضاي جهانگير آزادى شده استنشاق هواى
لطيف برادرى نموده بزم عيشى فراهم کرده بشرت
نسيبند، مطلب مجلس زمزمه محبت وطن و ترقى نوع

عوا: آثار كره و بلوان سرگرم اين تراه شدت تولى
بواسطه وسعتى كه از زمان منحوس استبداد در
وجود آنها باقى مانده بود ادهان آنها كه بحسب
خلقت مستقيم بود هنوز تزلزل و اضطراب داشت
باين واسطه در معنى وطن اشتباه کرده باول مرحله
و نخستين درجه آزادى قانع شدند يعنى هر طايفه
از آنها نام مقدس وطن را بالای قطعه از كره كه
در حوزه اقتدار شان بود نهادند و وطن پرستى را
اين طور معنى كردند كه فقط در ترقى و سعادت
آن قطعه خاك بكوشند و جامه نيكنساي بپوشند و
وطن پرستى را باين معنى در عالم شهرت دادند و
لواى مخالفت و بيگانگى با ساير برادران خود (كه
سكنه ساير قطعات بودند) افراشته نغم نفاق و
اختلاف بين العلويات و الملل كشته شد و هزاران
هزار از برادران عزيز ما در سر اين اشتباه كشته
شد و هنوز هم از اين باده غرور سر گراند و
از عربده هاى ايشان كرور كرور از برادران ما
در خون طپانند فقط بعلمت اين يك اشتباه كه در
ماخذ علم خود کرده و معنى وطن را تميز نداده
بودند چه خونها كه بر خاك ريخته و چه خاك ها
كه با خون جوانان آميخته شد چه مزارع وسيله
تياه و چه عمارات عاليه خاك راه شد

(هين مرحله است آن بيابان دور)

(كه گم شد در آن لشكر سلم و تور)

شهر هاى بزرگى كه پايال سم ستوران متجاوزين
شده معروف است، اگر بخوام نتايج و خيمة اين

اشتباه را مفصلاً عرض كنم

(مثنوى هفتاد من كاغذ شود)

در اين قرت حاضر كه تقريباً ابرهاى مظلم
استبداد از جو كره بر طرف شده خورشيد علم و
ترقى از افق ادراك افراد انسانی طلوع فرموده (و
عقرب در وسط السماء اعتدال ايستاده زواياى وطن
مقدس يعنى كره زمين را روشن و تابناك خواهد
نمود) خوب است عقلاى نوع و علمای دور انديش
تمام طوايف خيالات متترقه و حواس منشته را
جمع فرموده عقل باريك بين خير خواه و حاكم
قرار داده اندكى در اين امر خطير بسيار بسيار
مهم است و تأمل فرمايند كه آيا نوع انسانی (يا
اشك تام دولت امروز يا جمهوريت يا ديموکراسى يا

نخستین و بزرگترین آزادی معنوی که ملک الملک حق آنها
 سخاوت داده و توسط انبیاء علیهم السلام ابلاغ فرموده
 حیده اند و یا بدرجه ار اتحاد و برادری و مساوات
 که لازمه نوعیت و کثرت در خلقت است (و پروردگار
 شان برای آنها بتوسط کتب آسمانی دستور العمل
 داده) ترقی کرد باند یا خیر؛ اگر میفرمائید که آن
 آزادی را دیده و بآن توجه رسیده اند عرض میکنم،
 این ملتیک بازیهای رنگارنگ که دول بر ضد یکدیگر
 میکنند چیست و محرك سلسله این فساد و افساد
 چیست، و چرا هر روز اتحادی کرده میخواهند
 دولتی را از میان برده و ثروت او را خورده باشند؟
 اگر میفرمائید که خیر تا کنون نرسیده ایم و
 بعد خواهیم رسید و فعلاً در راهیم، عرض میکنم
 که تا این درجه از ترقیات که موفق شده اید البته
 به رکت قانون که نتیجه افکار عقلای نوع بوده
 رسیده اید مراحل بعد از این را با چه خواهید
 پیود

اگر فرمائید با قوانینی که فعلاً در دست ملل
 و دستور العمل دول است که در موقع اجرا گذاشته
 مملکت خود را بآن اداره میکنند و بعد از این را
 هم یا همین قانون یا قانونی که نتیجه عقول و افکار
 باشد مثنی نموده بر اعلی درجات ترقی صعود خواهیم
 کرد. عرض میکنم که این قوانین و عمل بر طبق آنها
 نتیجه مطلوبه (که اتحاد نوع انسان و محبت و ووداد
 ایشان است) نداده و نخواهد داد، و این مسئله
 چندان دقت لازم ندارد و محتاج برهان نیست، چه
 که ایرانی طرفدار قانون اساسی خود که حکماً باید
 برخلاف شرع انور نباشد میباشد و هرگز نمیتواند
 تابع قانون اساسی فرانسه و انگلیس که مخالف شرع
 اسلام است بشود، و بالعکس فرانسه و انگلیس و
 آلمان و اطریش و سایر دول قوانین خود را زمین
 نمیگذارند تابع قانون دیگران شوند، یعنی اگر انصاف
 بدیم تعصب همه ماها را مانع میشود که دست از
 نتیجه افکار خود برداشته تابع رای و فکر دیگران
 باشیم خاصه اگر این تعصب مقرون بهزار مانع دیگر
 هم باشد

این با این وضع حایه که دارد مبیانت و بیانگی
 در میان افراد انسان قوت میگیرد مرکز روی آزادی
 و مساوات و برادری واقعی را نخواهند آید بلکه

میتوان گفت که استبداد شخصی لباس نوعی پوشیده
 هیکل خود را تبدیل نموده بهیئت بدتر و خونریزتر
 و هولناکتر از سابق عود کرده، یعنی آنوقت اگر
 شخصی حقوق شخصی یا اشخاصی را پایمال و فدای
 هوای نفسانی خود میکرد اکنون يك دولت یا
 چند دولت به تریبهای نهانی (چنانکه افند ودانی)
 دولتی را با افراد ملتش قربان هوای نفسانی خود
 میکنند و قاعده (الحکم لمن غلب) را مایه فخر
 و مباهات مینمایند و قدح این عاجز کشی و مظلوم
 سوزی را از میان برده بلکه تثبیت بقاعده مزبور
 نموده صورت رسمیت باین کار زشت (که با اتفاق
 وجدان تمام خیر خواهان از بدترین صناعات ذمیمه
 انسانی است) میدهند، آیا اگر کسی بتواند پشت
 و روی کره زمین را در تحت نظر بیاورد اوضاع کنونی
 و مضادات بیرونی و اندرونی را مشاهده کند چه حکم
 خواهد کرد، سر هم رفته این مملکت طامرا متمدن
 خواهد گشت یا بنام نسکین توحش خواهد نامید؟
 آیا نوع پرستی تقاضا میکند که دولت متعصبه روس
 دولت جدید ابرار را در چنین موقع باریک برخلاف
 تمام قوانین احاطه کند و بدسایس الحیل نگذارد
 امنیت نامه در اطراف ایرات مستقر شود؟ آیا
 انسابت فتوی میدهد که هر وقت ملت نجیب ایران
 بخواهد دری از درهای ترقی را بروی خود باز
 کند دیگران با بنجههای قوی آن در را بسته بلکه
 قفل آهنین هم بر آن در بزنند

پس از تمهید این مقدمات واضح و آشکار شد
 که کره زمین و وطن مقدس نوع انسان است و افراد
 انسان نسبت بخاک و آب و هوای این وطن یکسان
 میباشدند، و هیچکس را نمیرسد که تجزیه در وطن
 کرده مینایه افراد متحد الحقیقه اختلاف و مبیانت
 بیندازد (ذلک هو الضلال المبین) و معلوم شد که
 ترقیات افراد موقوف بنظم و ترتیب معاش است
 بر طبق قانون مساوات که بدون تفاوت و اختلاف
 بر تمام افراد حکم کند تا رفع این اختلاف جگر
 شکاف را از میان برادران نوعی نموده بلکه
 فراغتی یافته با سودگی در صدد تحصیل علت فای
 خود که نتیجه خلق و تربیت آنها بوده برآیند
 حالا بر ذمه وطن پرستان و طرفداران نوع
 انسان است که کنفرانسی مرکب از نمایندگان دول